

Dr. Ilkei Csaba

A D-144-es szigorúan titkos tiszt esete Ábrányi Auréllal és 120 millió dollárral, avagy emberrablás és üzlet állambiztonsági módra

Szerzői Kiadás

2010

Dr. Ilkei Csaba: *A D-144-es szigorúan titkos tiszt esete Ábrányi Auréllal és 120 millió dollárral, avagy emberrablás és üzlet álbiztonsági módra*

Forrás: http://tdyweb.wbteam.com/D_144_es_SZT_tiszt.htm

A D-144-es szigorúan titkos tiszt esete Ábrányi Auréllal és 120 millió dollárral, avagy emberrablás és üzlet állambiztonsági módra

Levéltári kutatások, dokumentumok és bizonyítékok nélkül csak hiteltelen és megalapozatlan kijelentéseket lehet tenni ügynökökben. Húsz évvel a rendszerváltás után levegőben lógó találgatásokkal, fantáziadús bulvármesékkal, amatőr és dilettáns mendemondákkal van tele az internet, önmagát újságírónak nevező szélhámos, jól értesült tömegkommunikátor, intézeti médiame nedzser, gátlástalan cédulás celeb közöl magabiztosan listákat nemcsak hazai, hanem CIA-, KGB- és Moszad-ügynökökről is. Sőt, volt ügynökök - hivatalosan: állambiztonsági hálózati személyek -, hogy eltereljék magukról a figyelmet, saját maguk készítenek és küldözgetnek listákat - volt hivatásos állambiztonsági tisztokról is -, mint például "Óvári" titkos megbízott (M.K.) Somogy megyében. Idővel persze lelepleződnek, de addig megtévesztő tevékenységüknek áldozatai is vannak a tájékozatlan, félrevezethető, hiszékeny emberek körében.

Harminc évig dolgoztam a **Magyar Televízió**nál (1969-1999), s abból 15 évig vezettem (1984-1999) az "**Új Reflektor Magazin**"-t, amely nemcsak a kisemberek érdekvédelmét szolgálta, hanem valóságfeltáró riportjaival, a múlt kritikai elemzésével a rendszerváltás előkészítését is. 1989-90-91-ben több részes sorozatot készítettünk egy állambiztonsági tisztről, a Vörös Hadsereg volt elhárító hadnagyáról, aki előbb hazarabolta Bécsből **Ábrányi Aurél** újságírót, a SZER tudósítóját, majd sikeresen tönkretette a rá bízott nagyvállalatot, végül pedig személyes kapcsolatai révén kicsalt 120 millió dollárt a magyar államtól. Aztán eltűnt Izraelben, élete végéig nem született ellene jogerős bírósági ítélet. Akkor alig volt kezünkben néhány hivatalos irat, csak az érintettek, a tanúk, a megszólalók igazmondásában bízhattunk. Ez pedig ilyen

ügyekben meglehetősen aggályos és becsapós.

1995-ben az MTV egy másik stábja szerecsenmosdató műsort készített ugyanerről az állambiztonsági tisztről. Ebből az alkalomból az egyik jobboldali napilap megszólaltatta **Farkas Vladimír** volt államvédelmi alezredest, akinek semmi köze nem volt az ügyhöz, bevallottan nem ismerte a szereplőket, nem tudott rólok semmit, semmilyen iratot nem látott, semmilyen dokumentumot nem tudott előhúzni, de két egymást követő napon, két teljes oldalon blöffölt, találgatott, okoskodott és fontoskodott, etetve a lap munkatársát, aki szintén megeresztette a fantáziáját és azokat kezdte kritizálni, akik máig időt állóan tárták fel a helyreigazításra nem szorult tényeket. Ilyeneket voltak olvashatók: *"Farkas Vladimír 1955-ig dolgozott a hírszerzésnél. Ábrányi beszerzése 'igen előrehaladt stádiumban volt', de a végső lépést addig még nem tették meg."* Ezzel szemben, Ábrányit már 1949. április 23-án beszervezte a HM. katonapolitikai osztálya és májusban átdobta Ausztriába hírszerző feladatokkal. Farkas Vladimír ekkor még nem dolgozott az ÁVH hírszerzésénél két okból, egyfelől azért, mert még nem volt ÁVH, csak ÁVO, másfelől azért, mert még nem engedték a hírszerzés közelébe, hanem az ÁVO operatív technikai alosztályán telefonlehallgatásokat és levélvizsgálatokat irányított. Majd csak 1950-ben szervezi meg az ÁVH határon túli politikai felderítését, mint a hírszerző főosztály vezetője, 1953-tól az egységes BM.-ben az I.-es (államvédelmi) Főcsoportfőnökség II. főosztályának (hírszerzés) helyettes vezetője 1955-ig. Amikor Ábrányi hazahozatala történik (1961. október 12.) már nincs abban a helyzetben, hogy bármi felett diszponáljon: 1956. október 5-én letartóztatták, bűneiért 12 évre ítélték, amiből négy évet töltött le, 1960-ban amnesztiával szabadult. Említett, zavaros és semmitmondó nyilatkozatának második részében (1995. december 8.) kijelentette:

"Szerintem Ábrányi ügyiratainak teljes anyaga minden valószínűség szerint a PGU-nak, tehát a KGB I. főosztályának, a hírszerzésnek az irattárában megvan."

Nem kellett odáig mennem. Húsz évvel azután, hogy műso-

romban, az "Új Reflektor Magazin"-ban az első riportot elkészítettük az Ábrányi-Gerő ügyről, de még nem folytathattunk levéltári kutatást, 2009 nyarán tudományos kutatóként az **Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában** keresni kezdtem az ügy dokumentumait. Döbbenet hallottam, hogy ezeket még soha senki sem kérte ki előttem.. Várnom is kellett, míg kutatásra a levéltárosok előkészítették azokat. Minden ügydöntő dokumentumot (még) nem találtam meg, de sokat igen. Az ügyet összefüggéseiben kiterjesztő, a történések körülményeit jobban megvilágító, a főbb szereplők alakját a korábbi ismereteinknél árnyaltabban, több konkrét információval bemutató kutatási eredményeimet most teszem közzé először.

"Ábrányit 1961-ben hazahoztuk"

Ábrányi Aurél kémfotója

Dr. Ábrányi Aurél (Szentendre, 1914. június 10., Várnai Ró-

za) a Pázmány Péter Tudományegyetemen szerzett jogi diplomát. Apja az operaház karmestere volt. Unokaöccse, Ábrányi Emil népszerű lírai költő. Ügyvédi irodát nyitott, majd újságíró, 1943/44-ben az "Új Nemzedék" politikai rovatának vezetője. A világháborúban haditudósító zászlós, 1945 márciusában a Dunántúlon szovjet fogságba esett és a székesfehérvári hadifogoly-táborba került, ahonnan júniusban elengedték. Egy gépkocsikat forgalmazó kereskedelmi cég társtulajdonosa lett 1948-ig, miközben 1946-ban egy könyvatos lapot indított, hamarosan a "Képes Figyelő" riportere. A szerkesztőség 1948-ban Párizsba akarta küldeni tudósítónak, ám az Államvédelmi Hatóság nem engedélyezte kiutazását.

Ekkor elhatározza, hogy második feleségével (Szlatkovszky Ibolya, Budapest, 1925. május 23.) és gyermekével nyugatra szökik. (Ábrányiné apja postai szerelő volt, 4 polgárit végzett, a vendéglátóiparban kiszolgálónő, majd 1943-ban a HM-ben gépíronő. 1944-ben ment férjhez először, 1946 másodszer, Ábrányihoz.) Ábrányi az üzleti világból ismerte Kerényi János szombathelyi autókereskedőt, aki segítséget ígért az illegális határátlépéshez. 1948. november 2-án gépkocsival érkeztek Budapestről Kőszegre, ahol Kerényi várta a családot, összeismertette őket Weöres Mihály ny. honvéd őrnaggyal, vele egy Óvári Lajos nevű asztalosmesterhez mentek, akinél egy orosz katona várta gépkocsival, ő vállalkozott a határon való átjuttatásukra. Ábrányi egy borítékban átadott Weöresnek 9 ezer forintot, amiből Kerényi 3500-at, Óvári és a gépkocsival várakozó orosz katona 1000-1000 forintot kapott, a többi Weöres őrnagy megtartotta magának. A határ előtt azonban már orosz járőrök várták a gépkocsit, feltartóztatták, s utasait bevitték a szombathelyi ÁVH-hoz. Ábrányi nem tudta, hogy a három segítőkész magyar közül kettő: Kerényi János és Weöres Mihály a HM. katonapolitikai osztályának hálózati besúgóí, Óvári Lajos asztalosmester pedig előre jelezte az akciót a szovjet határrendészetnek. (ÁBTL. 3.1.9. V-76756.)

Ábrányit budapesti őrizete alatt a **HM katonapolitikai osztálya** 1949. április 23-án " **Relly**" fedőnév alatt beszervezte és

májusban Ausztriába telepítette a francia hírszerző szervek elleni feladattal. (ÁBTL. 4.1.A-2127/4: a **BM. III/I** csoportfőnökség jelentése

"Az Ábrányi-Struzziero-Atkárý kémcsoport felszámolása 1955-ben", "Dr. Ábrányi Aurél nemzetközi kém, áruló volt ügynök ügye, 1949-1961", "Relly", "Wholl", "Woll János", "Nyíri", "Lovag" fn. ügy.) A jelentés elején kisé zavaró az a zárójeles megjegyzés, hogy "más adat szerint az ÁVO 1948. november 11-én beszervezte",

mert a jelentés további része egyértelműen a kat. pol. beszerzésére hivatkozik, másrészt az Államvédelmi Hatóság is ezt állítja minden későbbi iratában, végül 1948. szeptember 10-től már nem volt ÁVO - a Magyar Államrendőrség Államvédelmi Osztálya -, hanem az abból alakult BM. Államvédelmi Hatósága működött, amely aztán 1949. december 28-án olvasztotta magába a HM. Katonapolitikai Főcsoportfőnökségét (katonai hírszerzés, elhárítás) közvetlenül a Minisztertanácsnak alárendelve. A III/I csoportfőnökség (hírszerzés), mint jogutód jelentése ezt követően - a részletek előtt - négy mondatba sűríti Ábrányi sorsát, benne a záró kulcsmondattal. Ábrányi

"...néhány hónapon át megfelelően teljesített. 1950-ben szembefordult velünk és mintegy 11 éven át különféle ellenséges speciális szervek hazánk ellen dolgozó aktív ügynöke volt. A magyar állambiztonsági szervek prominens elhárítási (itt egy vagy két szó törlése következik az ÁBTL anyagában) 1950-1954 között hírszerzésünk játsz-más-kísérleti ügye volt. 1961-ben Ausztriában ellene végrehajtott akció eredményeként hazahoztuk, 1963-ban 13 évi börtönbüntetésre ítélték."

Dr. ÁBRÁNYI AURÉL nemzetközi kém / (volt) áruló ügynök / ügye.
1949-1961.

/"Relly", "Wholl", "Woll János", "Nyíri", "Lovag" fn. ügy./

"Relly" 1914-ben született Szentendrén. Jogász végzettségű,
volt kámpeszményes zászlós, haditudosító.

A Kat. Pol. Osztály 1949 április 21-én / más adat szerint az
AVO 1948 november 11-én / beszervezte. 1949 májusában telepít-
tek Ausztriába a francia hírszerző szervek elleni munkára,
amelyet néhány hónapon át megfelelően teljesített. /Különböző
összeffoglalók adatai! / 1950-ben szembefordult velünk és mint
egy 11 éven át különféle ellenséges speciális szervek hazánk
ellen dolgozó aktív ügynöke volt. A magyar állambiztonsági
szervek prominens elhárítási, ... - 1950-1954 között hir-
szerzésünk játszmas-kísérleti ügye volt. 1961-ben Ausztriában
ellené végrehajtott akció eredményeként hazahoztuk; 1963-ban
13 évi börtönbüntetésre ítélték.

"Relly" 1949-ben kapcsolatba került a francia SDECE-vel. 1951-
től 1956-ig a "Szabad Európa Rádió" különmegbízottja volt
Bécsben. 1951-ben Bécsben beszervezte a budapesti olasz kö-
vettség sajtóattaséját a CIO részére végzendő kéntevekenység
céljából. Rajta keresztül /részben/ kémrezidenturát szervezte
Mo-on: jelentős politikai, gazdasági és katonai információkra
szereztek és nagymérvű összehoztevekenységet folytattak. /Az
olasz diplomata a fontosabb értesüléseket átadta az olasz
hírszerzőnek is. / Az ált. elhárító szervek és a Vizsgálati
Főosztály a kémrezidenturát leleplezte; tevékenységük vizsgá-
lata és bizonyítása 1955 szeptembertől 1956 júniusig ?? / tar-
tott. /Az érintett személyek az 1956-os események alatt ki-
szabadultak, s egy részük kintről újra kezdte az MNK elleni
tevékenységet. / "Relly" megszerezte 1956-ban az AVH győri
irattárát.

"Relly" fn. ügynök ügye a Kat. Pol. Osztálytól került hírszerző
szűz. 1950 március 12-én Bécsben VERTES János et. személy
találkozón kísérletet tett "Relly" foglalkoztatásának felüji
tására, a kapcsolat megerősítésére. Ő az együttműködést, a
korábbi megállapodásra hivatkozva, itthon maradt felesége és
gyermekai kiengetésétől tett függővé. 1951-től 1954-ig lénye-
gében nem volt vele kapcsolatunk ?/. Időközben feleségét
beszerveztük és kiengettük. 1954-ben Bécsben újból személyes
találkozót tartottunk, amely ismét nem hozott eredményt /Dob-
rka et. ? /; "Relly"-t nem tudtuk úgy kompromittálni, presszio-
nálni, hogy mellettünk dolgozzon. 1954-től ált. szerveink - tő-
kevebb együttműködéssel, - tervezték és szervezték "Relly"
titkos anyagainak, illetve személyének kiengetését, hazahozat-
talát.

FORRÁSOK:

- "Relly" ügyében az állambiztonsági szervek számos ügynököt
foglalkoztattak, pl.: "Dunai", "Szóke Imre", "Gerendás",
"Nyíriné", az olasz diplomata, "Acél"- "Rónai"- "Szirom" ak-
ciócsoport, stb, stb.
- Atkány Arisztid és társai kémkedési ügye. BT-758/3-4-5.köt.
/III/I./

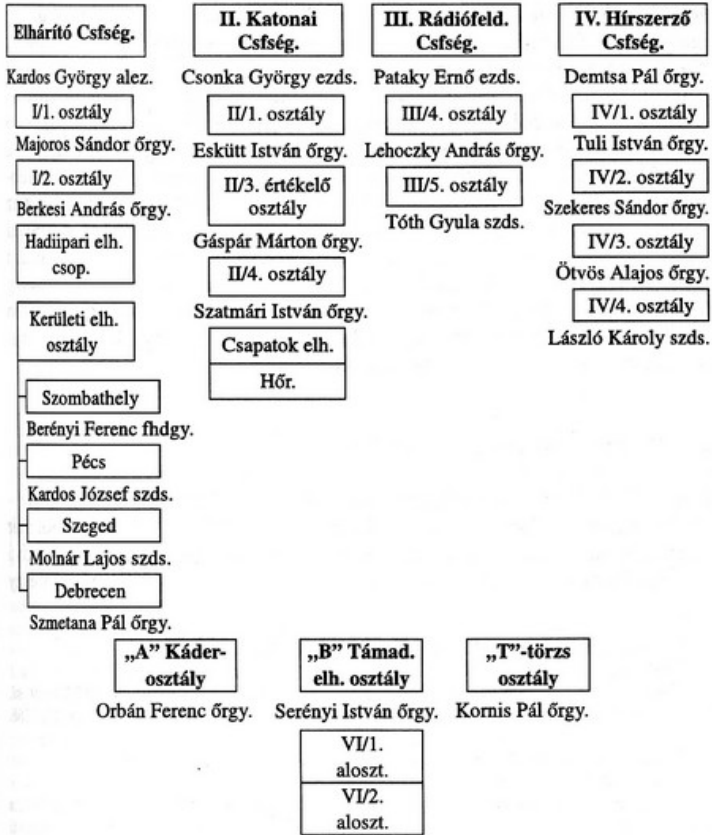
ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLTATÓK
TÖRTÉNETI LEVELTÁRA

ÁBTIL 4.1. A-2127/4 I.

A III/I jelentése: Ábrányit beszervezték, telepítették, majd hazahozták

**HM Katonai Elhárító Főcsoportfőnökség
1949. február 1.**

Főcsf. Révész Géza altbgy.
Főcsf. ált. h. Fazekas József ezds.
Főcsf. h. Gáth Zoltán ezds.

A HM Katonai Elhárító Főcsoportfőnöksége, benne a hírszerzéssel

Ábrányi azzal a feltétellel vállalta az együttműködést, hogy idővel családja is Ausztriába távozhat. **Ábrányinét** szabadlára helyezték. Az ország elhagyása előtt férje elmondta neki, hogy

addig is, míg kiengedik hozzá, havonta ezer forintot fog kapni postán a hatóságtól, s megadta annak a tisztnek a telefonszámát, akit fel kell hívnia, ha valami problémája adódik. 1950 végén Ábrányiné érzekelte, hogy a kapcsolat megromlott férje és a hírszerzés között, a pénzküldemények elmaradtak, hiába hívta a szokásos telefonszámot, az ismerős tisztet már nem tudta elérni. Ábrányiné 1952 szeptemberében nyugatra akart szökni leányával Csehszlovákián át, de a csehszlovák határőrök elfogták, Pozsonyba vitték és tiltott határátlépésért 15 napi börtönbüntetésre ítélték. Ennek letöltése után még 8 hónapig visszatartották és csak 1953 májusában adták át Magyarországnak. Itthon 3 év és 10 hónap börtönt kapott, amit Balassagyarmaton, majd Kalocsán töltött, ahol 1954 augusztusában a BM. I. (államvédelmi) Főcsoportfőnökség I. főosztálya (kémelhárítás) **beszervezte**, s szabadlábra helyeztette. (ÁBTL. 3.1.9. V-140799.)

Kiszabadulása után új kapcsolattartó tisztjétől megtudta,

hogy az együttműködés férje és a magyar hatóságok között férje hibájából - miután nem volt hajlandó az utasításokat végrehajtani - megszakadt. Ezután sikeresen felderítette Atkár Arisztid kémtevékenységét, ami azért nem volt nehéz, mert férje távozása után 1949 és 1951 között Atkár szeretője volt, együtt élt vele, s kiszabadulása után ismét felvette vele a kapcsolatot. Újra érintkezésbe lépett férjével, annak minden lépéséről (levél, pénz, csomag, csempészáru, futárüzenet, kérés, egyes személyek felkeresése stb.) azonnal tájékoztatta a hatóságot, ennek nyomán vették őrizetbe például Felkai Ferenc, Ráthonyi János, Szvatkó Pál, Csontó Menyhért, Marschalkó Teofil és Jogics József újságírókat. 1955-ben Ábrányinét átvette a II. főosztály (hírszerzés) és feladattal Bécsbe küldte.

Ábrányi Aurél 1949-ben Bécsbe érkezve hamar kapcsolatba kerül a francia hírszerzéssel (SDECE) régi ismerőse, Lázár Ödön révén, aki akkor már francia ügynök és a SZER tudósítója. Lázár javasolja a bécsi francia nagykövetség sajtóattaséjának Patrice Duvaitnak, hogy vonják be Ábrányit a hírszerző munkába. Dornier százados, a francia hírszerzés tisztje alkalmazza is kutató ügynöknek és fordítónak. (ÁBTL. 4.1. A-2127/4) Ezzel egy időben a bécsi argentin követség tanácsadója is jogi és sajtóügyekben.

Egy másik elmosódott kép Ábrányi ügynökről

"Ábrányi az első időben értékesnek tűnő információkat adott. Egyben állandóan szorgalmazta, hogy anyagilag támogassák, családját engedjék ki. Mivel ezen követeléseit nem teljesítették, jelentései egyre értéktelenebbek lettek." (BM. III/I. "Az Ábrányi-Struzzeiro-Atkár kémcsoport felszámolása 1955-ben." - ÁBTL. 4.1. A-2127)

1950. március 12-én a Budapestről Bécsbe utazó hírszerző tiszt, Vértés János őrnagy a személyes találkozón kísérletet tett "Relly" fedőnevű ügynökük foglalkoztatásának felújítására, a kapcsolat megerősítésére. *"A találkozót lefolytató hírszerző tiszt véleménye szerint Ábrányi a részünkre átadott anyagokat a francia hírszerzés tudtával készítette, s azok nagy része feltehetően dezinformáció."* Ezt követően több kísérlet történt az együttműkö-

dés visszaállítására, ezek azonban meghiúsultak, mert "Relly" nem volt hajlandó a megjelölt helyre menni, kizárólag saját bécsi lakásán akart találkozni az összekötővel. 1951 januárjában a kapcsolat véglegesen megszakadt. Ábrányi Aurélt február 22-én a hálozatból kizárták azzal az indokkal, hogy

"Viselkedéséből, jelentéseiből biztosra vehető, hogy az ellenség ügynöke."

A hírszerzés jelentése így folytatódik Ábrányiról:

"1951-től 1954-ig lényegében nem volt vele kapcsolatunk. Időközben feleségét beszerveztük és kiengettük. 1954-ben Bécsben újból személyes találkozót tartottunk.

(Itt Dobróka János alezredes utazására utalnak bizonytalanul - megj.: I. Cs.)

"Relly"-t nem tudtuk úgy kompromittálni, presszionálni, hogy mellettünk dolgozzon. 1954-től ÁB. szerveink

- több-kevesebb együttműködéssel -tervezték és szervezték "Relly" titkos anyagainak, illetve személyének kiemelését, hazahozatalát."

(A jelentés utal arra, hogy „Relly” ügyében az állambiztonsági szervek számos ügynököt foglalkoztattak, pl. „Dunai”, „Szőke Imre”, „Gerendás”, „Nyíriné”, az olasz diplomata, az „Acél”- „Rónai”-, „Szirom” akciócsoport (!), stb.)

Kémrezidentúra Budapesten Struzzieróval

Ábrányi a **francia hírszerzés** mellett 1951-től a **Szabad Európa Rádió**nak is dolgozik, 1956-ig annak bécsi különmegbízottja, havi 400 dolláros fizetésért. A **CIC** (Counter Intelligence Corps: az USA totális elhárítást végző titkosszolgálati szerve) részére végzendő kémtevékenység céljával 1951-ben Bécsben beszervezte a budapesti olasz nagykövetség sajtóattaséját **Struzziero Adalbertót**: hozzon létre kémrezidentúrát Magyarországon, s az összegyűjtött politikai, gazdasági, katonai információkat juttassa ki hozzá Ausztriába. (Az olasz diplomata értesüléseit ezzel párhuzamosan átadta a bécsi olasz nagykövetségen Noel Mortennek, aki az olasz hírszerzés megbízottja volt.) Struzziero a kémrezidentúra létrehozásakor, a beszervezéseknél arra hivatkozott, hogy a munkájához szüksége van olyan információkra, amelyek a sajtóban nem jelennek meg, ezért havi 800-1500 forintot tud fizetni. Csak később mondta el az ügynököknek, hogy jelentéseiket Ábrányihoz juttatja el Bécsbe, s azokat a Szabad Európa Rádió felhasználja. Esetenként bekapcsolta a kémanyagok továbbításába Anne Marie Durand-ot, a budapesti francia nagykövetség alkalmazottját.

Az olasz diplomata Ábrányi megbízólevelével és a tőle besempézsett pénzen a következőket szervezte be:

Atkár Arisztid akkor 29 éves volt üzemtulajdonost, önálló fordítót. 1945 után az apjától örökölt gyárat vezette. Apja a Schönwald Vegyészeti Gyár részvényese volt és az I.G. Farbenindustrie magyarországi fiók vállalatának elnöke. Az államosítás után a megmaradt értékek eladogatásával foglalkozott és fordítói munkát vállalt. 1952-től '55-ig végzett kémtevékenységet ellenszolgáltatásért. Atkár fontos információkat kapott nagybátyjától, Kemenes Ödöntől, aki a Magyar Postánál dolgozott bizalmas munkakörben. Ilyen volt például a pécsi uránbányákban folytatott kutatás, melyet Bogomolov akadémikus irányított; a postai titkos levéllenőrzések rendje; egyes ÁVH-objektumok, így a hármashatár-hegyi és a sza-

badtság-hegyi rádióadók; néhány kiemelt nagyüzem termelési adatai; a diósgyőri vasgyár kompresszorának felrobbantása stb.

1990 VII/2.

Személyi törzslap		Állandó	Übégletes		
		Férfi	Nő		
1. Családi és utónév: ATKÁRY ARISZTID ISTVÁN					
2. Előnév (szájkori neve):		3. Családi állapota: nőtlen			
4. Születés helye:	ország: BUDAPEST	VIII. város	község		
	Idéje: 1926. év. március. hó. 21. nap				
5. Állás, foglalkozás: foraift	6. Iskolai végzettsége: gimnáziumi nyelvi	7. Állampolgársága:			
8. Anyja leánykori neve: STIEBER HILDEGÁRD					
9. Apja családi és utónév, születési helye: Óbány Ottó Temesvári					
10. Munkahelyi helytől megnevezés:	kiváló német-angol foraift (1949)				
	címe: Bpnt	város község	ker. Bimbó		
11. Szakképesítései:		12. Munkahely száma:			
13. Családi és néneve:		14. Foglalkozása:			
15. Születési helye és ideje:	ország megye	város község	év hó nap		
16. Házasság kötési helye és ideje:	ország megye	község	év hó nap		
17. Állandó lakás	Jelenleg:	város község Budapest	ker. Bimbó	ut. 19	ház.
	1932-ben:	város község VII	ker. Márta	utca 8	ház.
	1948. I. hó 1-én:	város község	ker. János	utca	ház.
18. Volt-e 1946 előtt külföldön:	19. Hol:	20. Miért:			
nem					
21. Katonai szolgálatot teljesített-e: igen	22. Katonai igazolvány száma: V 86918	23. Rendfokozata: Őrnagy			
Kelet: Bpnt	1954. év. október 20.	hó 22. nap.			
Soma Székely		Atkary Arisztid István			

Atkary Arisztid személyi törzslapja a hatóságnál

Jeszenszky Antal dr., az akkor 37 éves volt katonatiszt jogi egyetemét végzett, a Külügyminisztérium sajtófőnöke 1945 előtt. 1945 után háborús és népellenes cselekmények miatt két évre ítélték, de a Népbíróság Országos Tanácsa felmentette. Nyelvórák adásából élt és a felesége tartotta el. Hetente szolgáltatott katonai, politikai, gazdasági és kulturális adatokat jelentés formájában. 1953-ban a kémelhárítás beszervezte és a Chemolimpex Külkereskedelmi Vállalathoz helyezte.

Darvas Attila, 33 éves gépészmérnök, kizárt MDP-tag. 1944-ben a Gestapo beszervezte, de a németek gyors visszavonulása miatt gyakorlati tevékenységet nem folytatott. Nyugatra menekült, ahonnan 1945 végén tért vissza. A Kohó és Gépipari Minisztérium különböző vállalatainál dolgozott. Miután 1953-ban Atkárý beszervezte, a KGMTI-től ellopta a Dunai Vasmú tervfeladatairól szóló 170 oldalas szigorúan titkos anyagot, majd a dunaújvárosi koksizólómú alaprajzát, egy nehézipari vállalat beruházásának leírását és bizalmas adatokat közölt a komlóí szénbányák termeléséról.

Wágner Márton 31 éves alkalmazott 1946-ban katonai szolgálót teljesített a híradó épító zászlóaljnál, s innen biankó katonai úrlapokat lopott, melyeket Atkárýnál helyezett el, aki ezek, valamint más, Wágnertról kért katonai iratok segítségével hamis okmányokat készített.

Szegedi (Stern) Sándor 34 éves jogi egyetemet végzett, előbb önálló kisiparos, majd a Háztartási és Fémtömegcikk Ktsz. elnöke, Struzziero Adalberto sógora. Jelentett a gazdasági helyzetról, a normarendezésről, a lakosság hangulatáról; pártkiadványokat, népnevelő füzeteket, Magyar Közlönyöket adott át a diplomatának. Az Ábrányitól főleg dunai hajósok útján érkező csempészárút (valuta, arany, ékszer, márkás óra, esőkabát, nejlonharisnya, irídium tollhegy, stb.) rajta keresztül értékesíti Struzziero.

Szegedi Sándorné Lajtha Edit 29 éves, elvált muzeológus kiállításokról, színdarabokról, filmekről írt jelentéseket.

Egyed Béla 41 éves munkás a Háztartási és Fémtömegcikk Ktsz.-ben dolgozott, hús jelentést írt kézzel politikai és gazdasági hírekről, ő juttatta el a külföldről becsempészett és szétosztott forintküldeményeket a megadott címekre. 1954 nyarán 102 darab Napóleon-aranyat, egy aranyrudat és 5 aranykarórát rejtett el lakásán Szegedi Sándor részére.

Bazovszky Péter 49 éves szlovák származású ügyvéd fordítóként dolgozott a szovjet gépipari vagyongazdálkodásnál, közvetlenül a „2-es számú expedíció” fedőnév alatt működött uránérc-kitermelő vállalatnál szerezte titkos információit a kutatási és termelési eredményekről.

Sugár Györgyné Götler Vera 28 éves tisztviselő, időelemző. Szegedi Sándor barátnője, akit majd feljelentési kötelezettség elmulasztása miatt vonnak felelősségre, mert noha Szegedi elmesélte neki a volt feleségével együtt végzett kémtevékenységet és a SZER-től kapott anyagi ellenszolgáltatást, nem tájékoztatta a hatóságot.

Ruszkay György 32 éves grafikus, az „Új Világ” külső munkatársa, Atkány gyermekkori barátja a Vörös Csillag nyomdából csak belső használatra kiadott „Magyar Rendőr” és „Határőr” újságokat hozott ki és adott át Atkányinak.

Ábrányi mind értékesebb és bizalmasabb információkhoz jut és azokat továbbítja megbízóinak, akik sikeresnek minősítik és honorálják tevékenységét. Néhány megszerzett további kémadat: a Temesvár környéki rakétakilövő helyek építéséről, melyeket Jugoszlávia ellen terveznek felhasználni; az alagi lőszerraktár felrobbanásáról; a magyar és csehszlovák kormányküldöttségek tárgyalásáról a dunai vízlépcső megépítésével kapcsolatban; a magyar börtönügyi rendszer átszervezéséről; a magyar-export-import helyzetéről, a Bakonyban állomásozó katonai alakulatokról; s folyamatosan a lakosság hangulatáról: normarendezés, közellátási nehézségek, áramkorlátozások, stb.

A BM. I. (államvédelmi) Főcsoportfőnökség I. főosztálya (kémelhárítás) 1954 elején fokozott erőfeszítéseket tesz a kémre-

zidentúra teljes felderítésére. Márciusban egy "Pénzes" fedőnevű ügynök lakásán tetten érik **Struzzierót**, aki az Ábrányitól kapott 200 ezer forintot adta át szétesztásra utasításokkal együtt öt ügynök címére: Atkány Arisztidnak, Jeszenszky Antalnak, Egyed Bélának, Szegedi Sándornak és Szegedi Sándornénak. A megrémült olasz diplomata beismerő vallomást tett kihallgatásán, melynek során beszervezték és azt az utasítást adták neki, hogy Ábrányival és a rezidentúra tagjaival továbbra is tartsa a kapcsolatot, a kémjelentéseket azonban a kijuttatás előtt mutassa be a vele kapcsolatot tartó operatív tisztnek. Az együttműködés folytatódik, Ábrányi viszonyt kezd Struzziero feleségével. Mások is részt vesznek már a kém-és csempésztevékenységben, így például Mahmud Omeri budapesti török diplomata és Latapie Jean francia követségi tisztviselő. Ábrányi új bécsi fedőcímről jelentkezik. Struzziero nem bírja idegekkel a megpróbáltatásokat és öngyilkosságot kísérel meg. A kórházban ismerőseinek, diplomáciai feletteseinek feltárja kapcsolatát a magyar kémelhárítással. Dekonspirálódott több személy előtt. Az olasz külügyminisztérium hazarendelte.

Eddig a megszerzett titkos információkat Struzziero révén az olasz nagykövetség diplomáciai futárpostájával juttatták ki Bécsbe. Ezt követően Atkány Arisztid és Darvas Attila levélben titkosírással küldte jelentéseit, a rezidentúra többi tagja beszüntette tevékenységét.

Struzziero vallomása alapján 1955. szeptember 22-én letartóztatták a felsorolt tíz személyt.

"Ezen kívül két személyt csempészáruival való üzérkedés büntette miatt átadtunk a rendőrségnek, három személyt figyelmeztetésben részesítettünk, négy személyt az illetékes operatív szerveknek átadtunk felhasználásra, egy személy ellen pedig ügyész nyomozásra tettünk javaslatot. A felmerült többi kompromittált személyt nyilvántartásba vettük."

Budapesti Helyőrség
Katonai Bírósága.

92.

"B" sorozat
Szigorúan titkos.
Nyit. szám:
Fid. szám:

B.II.0049/1956.

A NÉPKÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Budapesti Helyőrség Katonai Bírósága Budapest, 1956. június 27-28-29.-én a nyilvánosság kizárásával megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t s :

az 1955. szeptember 22.-e óta előzetes letartóztatásban lévő

Atkár y A r i s z t i d p.e.

aki Budapesten 1926. március 21.-én született; apja: + Ottó, anyja: Stieber Hilda, nőtlen, volt újságíró, gimnáziumi érettségig tett, vagyontalan, büntetlen előzetes, magyar állampolgár, Budapest, II.ker.Bimbó u.19.sz.alatti lakos.

I.r. vádlottat,

az 1955. november 18.-e óta előzetes letartóztatásban lévő

D a r v a s A t t i l a s p.e.

aki Bejón /Csehszlovákia) 1922. november 17.-én született; apja: + János, anyja: Jevdovics Antónia, női: Kerédy Judittal, egy 3 és fél éves gyermeke van, középiskolai egyetemet végzett, gépészmérnök, vagyontalan, büntetlen előzetes, magyar állampolgár, Budapest, I.Fenyő u.5.sz. alatti lakos,

II.r. vádlottat,

az 1955. szeptember 28.-a óta előzetes letartóztatásban lévő

S z e g e s S t e r n, S á n t o r p.e.

aki Berencsén 1921. december 21.-én született; apja: + Stern Bernát, anyja: + Fanni, elvált, gyermeke nincs, jog és államtudományi egyetemet végzett, szövetkezeti elnök, vagyontalan, büntetlen előzetes, magyar állampolgár, Budapest, XIII.ker. Szt.István krt. 2.sz.alatti lakos.

III.r. vádlottat,

az 1956. január 16.-a óta előzetes letartóztatásban lévő

S z e g e s B é l a p.e.

aki Kispesten 1914. július 14.-én született; apja: Imre, anyja: Zahelka Margit, női: Struzzieró Gabriellával, két gyermeke van, 4 polgárit

A Katonai Bíróság ítélete 1956-ban

A letartóztatottak majd mindegyike mellé fogdaügynököt telepítettek, s majd mindegyiküket beszervezték.

A Budapesti Helyőrség Katonai Bíróságának Andó tanácsa

1956. június 27-től 29-ig tárgyalta a kémügyet. Mindenki beismerte bűneit, kivéve Bazovszky Pétert. Az ítéletek: Atkány: 15 év börtön; Darvas Attila: 10 év; Szegedi Sándor: 8 év; Jeszenszky: 7 év; Egyed: 4 év; Szegediné: 3 év; Wágner: 1 év; Sugárné: 1 év (3 évre felfüggesztve); Bazovszky: 10 hónap (3 évre felfüggesztve).

Az ÁVH a nyomozás, a büntetőeljárás, majd a bírósági tárgyalás során is külön kezeli **Darvas Iván** színművész ügyét. (Eredeti neve: Darvas Szilárd Leo, 1925. június 14., Bene - Csehszlovákia -, Jevdokimova Antonia), akit az I. Főosztály, a kémelhárítás ügynököknek szervezett. (ÁBTL. 3.1.9. V-140799)

Darvas Attila II. r. vádlott öccséről, Darvas Ivánról a BM Vizsgálati Főosztályának 1956. január 6-án kelt jelentése egyebek között a következőket állapítja meg:

Atkány Arisztid

"...szoros kapcsolatot tartott fenn Darvas Iván és Tolnay Klári színészekkel... a hamis iratok készítésében segítséget nyújtott neki barátja Wágner Márton, továbbá Darvas Iván színész is, aki tudomással bírt kémtevékenységről és adatokat is szolgáltatott neki. Ezenkívül 1955 nyarán Atkány levélben közölte Ábrányival, hogy apjának a frankfurti Rheim Main Banknál nagyobb nyugdíjkövetelése van, s kérte őt, hogy annak egy részét csem-

Darvas Iván

pésztesse be neki. Ábrányi három részletben 44.000. forintot küldött be Atkárynak csempészeken keresztül. A csempészekről a pénzt Darvas Iván színész vette át, s juttatta el Atkárynak.

Atkár a pénzt, továbbá a titkosíráshoz használt vegyszert, valamint hamis igazolványait Darvas Iván lakásán rejtegette, amit nála meg is találtunk. **Darvas Ivánt az I. főosztály beszervezte.** Wágner beszervezésével a VII. osztály foglalkozik.

Beismerte továbbá Atkár, hogy 1953 nyarán rokona Wack Gézáné 20 db. Napóleon aranyat adott át neki azzal, hogy azt értékesítse. Atkár az aranyérméket ismerősének Tolnay Klári színésznőnek adta át, aki azokat egy előtte ismeretlen személynek eladta."

„Darvas Ivánt az I. főosztály beszervezte”

Darvas Attila "Beismerte végül, hogy Atkár szoros baráti kapcsolatban állt öccsével Darvas Ivánnal is. Tudomása van arról, hogy Atkár 1955 nyarán megbízta Darvas Ivánt, hogy külföldről érkező pénzüsszeget és vegyszereket lakásán elrejtse. Darvas Iván és Atkár ilyen irányú kapcsolatáról Tolnay Klári Kossuth díjas színésznőnek is tudomása van."

A BM. Vizsgálati Főosztálya 1956. május 9-i jelentéséből: "Az anyagok bizonyítják, hogy Darvas Iván színművész tudatosan segítséget nyújtott Atkár Arisztid "SZER" ügynöknek kémtevékenység végzésében. Szóban adatokat közölt vele, különböző kulturális és politikai vonatkozású eseményekről, s egy esetben dokumentációs

anyagot is adott a nevezettnek." "...bűnös tevékenysége bizonyítva van. Bűncselekményét saját beismerő vallomása és Atkány Arisztid valamint Darvas Attila előzetes letartóztatottak vallomásai bizonyítják. Darvas Iván letartóztatásához a jogi alap megvan." Barna Péter áv.örgy., Kollár László áv.fhdgy.

- 3 -

Vallomást tett továbbá Atkány arról, hogy 1948 óta bejelentetlenül, illegálisan élt, hogy a katonai szolgálat alól magát kivonja. Ennek érdekében hamis katonai igazolványt és hamis bejelentőlapot készített magának. A hamis iratok készítésében segítséget nyújtott neki barátja Wágner Márton, továbbá Darvas Iván színész is, aki tudomással bírt kéntevekenységéről és adatokat is szolgáltatott neki. Ezenkívül 1955 nyarán Atkány levélben közölte Ábrányival, hogy apjának a frankfurti Rheim Main Banknál nagyobb nyugdíjkiutalása van, s kérte őt, hogy annak egy részét csempésztesse be neki. Ábrányi három részletben 44.000,- forintot küldött be Atkánynek csempészekon keresztül. A csempészekről a pénzt Darvas Iván színész vette át, s juttatta el Atkánynek.

Atkány a pénzt, továbbá a titkosírásokhoz használt vegyszert, valamint hamis igazolványait Darvas Iván lakásán rejtgette, amit nála meg is találtunk. Darvas Ivánt az I. főosztály beszervezte. Wágner beszervezésével a VII. osztály foglalkozik.

Beismerte továbbá Atkány, hogy 1953 nyarán rokona Wack Gézáné 20 db. Napóleon aranyat adott át neki azzal, hogy azt értékesítse. Atkány az aranyérméket ismerőssének Tolnay Klári színésznőnek adta át, aki azokat egy előtte ismeretlen személynek eladta.

Vallomást tett továbbá Atkány arról, hogy 1955 márciusában barátnője Ábrányi Aurélné elmondta neki, hogy őt a börtönben az ÁVH. beszervezte. Egy ideig a cellatársairól kellett jelentéseket adnia, majd szabadlábrahelyezték. Ezt követően Ábrányi kapcsolatait kellett felderítenie. Elmondta neki Ábrányiné, hogy jelentéseket adott rendszeresen Felkay Ferencről, Jagics József-ről, Ráthonyi Jánosról, akiket az ő jelentései alapján letartóztattak. Közölte, hogy jelentéseket adott Atkányról is. Beszámolt a Hatóságának kéntevekenységéről, s minden más illegális cselekedeteiről.

"Darvas Iván az ÁVH ügynöke"

A Főosztály május 15-i jelentéséből az is kiderül, milyen "dokumentációs anyagot" adott át a színművész Atkánynek.

"...1954 elején Darvas részletesen beszámolt neki a Színház és Filmművészeti Szövetség egyik ankétjának lefo-

lyásáról, 1953 végén pedig átadott neki a Szövetség egy másik ankétjáról készített, mintegy 60 oldal terjedelmű sokszorosított jegyzőkönyvet, s egy magyar tárgyú szindarab szöveggönyvét. Darvas Iván tudta, hogy Atkárty ezeket az adatokat a kémtevékenység végzése során felhasználja."

Darvas Iván ügynöki beszervezését az ÁBTL. 3.1.9. V-140799 jelzetű dosszié 204. oldalán találjuk, a tényállítás megismétlődik a 421. oldalon, ám érdekes módon a 184. oldalon ezt valami még kihúzta. A tény eltüntetéséről a hálózati nyilvántartásból - később. (A fogdaügynökök nevét is igyekeztek eltüntetni a cenzorok, ám elég hanyagul dolgoztak. A Darvas Attilával egy cellába telepített Pleskonits István nevét például a jelentések többségéből kihúzták, de volt, ahol bent felejtették: ÁBTL. 3.1.9. V-140799/1, 71.old. Tárgy: Pleskonits István jelentése Darvas Attiláról, 1955. november 25.; u.o. 55. old. cím és dátum nélkül Pleskovits István jelent cellatársáról Darvas Attiláról; a V-140799/1 jelzetű dosszié 84. oldalán pedig egy szolgálati jegy árulkodik a fogdaügynök átmeneti megbüntetéséről:

"Kérem Pleskonits István elítélttől a tipuskosztot és a cigarettát 1955. dec.10-ig megvonni. Béres Andor áv.örgy.oszt.véz. BM.Vizsgálati Főosztály.")

"Darvas Ivánt - figyelembe véve közéleti szereplését - nem tartóztattuk le" - írja Piros László államvédelmi altábornagy, belügyminiszter a kormányhoz eljuttatott és megjelentetésre javasolt sajtókommuniké szövegéhez megjegyzésként.

Nem tartóztatták le és ügyét nem akarják a többiekével együtt nyilvános tárgyaláson tárgyalni. Szalma József áv. őrnagy, a BM. Vizsgálati Főosztályának vezetője jelentésében világosan megfogalmazza ezzel kapcsolatos aggályát:

"A tárgyalás nyilvánossá tétele szempontjából nehézséget okoz az a tény, hogy Atkárty Arisztid és Darvas Attila kapcsolatban voltak Darvas Ivánnal és csekély részben Tolnay Klárral is. A tárgyalás előkészítésének lenne a

feladata, hogy a letartóztatottak a bírósági tárgyaláson vallomásaikban a jelzett személyekre ne térjenek ki. Ezt előreláthatólag csak úgy tudjuk elkerülni, hogy Atkárnyal szemben a forintkijárlás és okirat hamisítás büntettét elejtenénk."

Két héttel a tárgyalás előtt annak nyilvánossága ellen riadót fúj Szalma József főosztályvezető, 1956. június 14-i jelentése egészen a Politikai Bizottságig jut el. [BM. Vizsgálati Főosztálya, "Jelentés Atkárny és társai bírósági tárgyalása ügyében." 101-1128/2/56, "Szigorúan titkos", "Különösen fontos"]

"Nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a tényt sem, hogy Darvas Iván az ÁVH ügynöke és feltehetően erről a tárgyaláson említést fog tenni." "Megjegyzés: Tudomásra jutott, hogy Molnár Erik igazságügy-miniszter elvtárs holnap, 15-én, pénteken a Politikai Bizottság ülésén ezt a kérdést felveti vezető elvtársaknak és javasolja, hogy az ügyben ne legyen nyilvános tárgyalás..."

Nem lett nyilvános tárgyalás. 1956. június 27-29-én a Budapesti Helyőrség Katonai Bírósága Andó Ferenc hadbíró alezredes elnökletével a nyilvánosság kizárásával tárgyalta az ügyet. Az I.r. vádlott Atkárny Arisztidet bűnösnek mondta ki hűtlenség büntettében, a honvédelem érdekét sértő büntettben, 2 rendbeli közokirat-hamisítás büntettében, személyi igazolvány meghamisítása büntettében és 2 rendbeli devizagazdálkodás szabályait sértő büntettben, ezért 15 évi börtönre, mint főbüntetésre ítélte, mellékbüntetésként 10 évre eltiltotta egyes állampolgári jogai gyakorlásától és teljes vagyonek Kobzást mondott ki vele szemben.

Darvas Ivánról külön, 1956. augusztus 4-én hozott ítéletet a Budapesti Helyőrség Katonai Bírósága B. II.0064/1956. sz. alatt. Feljelentési kötelezettség elmulasztása miatt 1 év börtönbüntetésre, 10 ezer forint vagyonek Kobzásra ítélte, a börtönbüntetést 3 évre felfüggesztette. Ezt abból a jelentésből tudjuk, melyet **Harangozó Szilveszter** r. alezredes, a BM. III/III-4 osztályának, tehát a kulturális elhárításnak a vezetője írt alá 1965. március 31-én. Ebben fe-

lülvizsgálja Darvas Iván nyilvántartását. (ÁBTL. 3.1.9. V-140799, 529-530.old.) Ennek kapcsán összefoglalja a színművész terhére rótt más törvénybe ütköző cselekményeket is:

"... az ellenforradalom alatt a Művészeti Szövetség "Forradalmi Bizottságának" volt tagja, mint ilyen aktív ellenforradalmi tevékenységet fejtett ki. Lázító beszédeket tartott. Tagja volt a Gyűjtőfogházban lévő politikai foglyok kiszabadítására alakult bizottságnak. E tevékenységéért 1957. V. 28-án előzetes letartóztatásba helyezték. A Budapesti Fővárosi Bíróság 1957. X.16-án kelt B.I.3678/1957/5. szám alatti ítéletében a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló mozgalomban való tevékeny részvétel btt. és forint kizárás btt. miatt 2 év börtönre, 5 év egyes jogoktól való eltiltásra és 4.000 Ft. részleges vagyonekobzásra ítélte, valamint elrendelte az 1956-ban felfüggesztett 1 éves börtön letöltését is. A Budapesti Katonai Bíróság 1958. IX.5-én kelt B.IV.0040/58. számú ítéletében összevontan jogerősen hűtlenséggel kapcsolatos feljelentési kötelezettség elmulasztása, katonai okirat hamisítás, deviza btt., demokratikus államrend megdöntésére irányuló mozgalomban való tevékeny részvétel btt. miatt 2 év 8 hó börtönre, 5 év közügyektől való eltiltásra és 4.000 Ft. vagyonekobzásra ítélte fenti tevékenységeiért. Kegyelemben részesült az 1959. évi 12. tvr. 1,2,3,4.§-a alapján."

Harangozó Szilveszter javaslatára Darvas Iván ügynök beszerzési dossziéját a Nyilvántartó Osztály 1963. VII.26-án megsemmisítette. *"Ezt kérem a nyilvántartásba is bevezetni, hogy **prioráláskor ne szerepelhessen.**"* Ez azt jelentette, hogy priorálás kérésével a BM. egyes szervei ezután már nem leltek a színművész ügynök múltjának nyomára.

Tárgy: DARVAS SZILÁRD LEÓ /Iván/
nyilvántartásának felül-
vizeglatáról

J E L E N T É S

Budapest, 1965. március 31.

Felülvizeglitam DARVAS SZILÁRD LEÓ /Iván/ /:Bene, Cseh-szlovákia, 1925. június 14. Jevdovkimova Antonia:/ színművész, Budapest, VI. Lendvai u. 20. III. em. 11. szám alatti lakos, a Vig-színház tagjának nyilvántartási anyagát és megállapítottam:

Szerepel a [REDACTED] .obj. dossziében, az [REDACTED] figyelő dossziében, [REDACTED] 0-9412 irattári dossziékban és a [REDACTED] zárt anyagban.

Darvas Szilárd /:Iván művésznevet használja:/ tudomással hirt 1955. szeptemberében letartóztatott Atkány Arisztid és bátyja Darvas Iván Attila "SZER" ügynökök kéntevékenységeről, a személyek büns tevékenységét elősegítette. Hamis katonai iratokhoz juttatta, nagyobb forintösszeg országba való becsempészésében segítséget nyújtott.

E tevékenységért 1956. VIII. 4-én a Bp. Helyőrség Katonai Bírósága B. II. 0064/1956. sz. ítéletében feljelentési kötelezettség elmulasztása miatt 1 év börtönbüntetésre, 10.000 Ft. vagyonelkobzásra ítélte, a börtönbüntetést 3 évre felfüggesztette.

A fentiek szerepelnek Atkány Arisztid és társai V-140799, [REDACTED] sz. irattári dossziékban. E dossziékból való törölést javaslom, mivel Darvas Szilárd/Iván/ vonatkozó adatok összefűgésében, részletesebben és folyamatosan megtalálhatók a [REDACTED] és az [REDACTED] sz. dossziékban.

[REDACTED] sz. dossziében a kérdéses oldalakon nem Darvas Szilárdról, hanem a bátyjáról Attiláról van szó, akit Iván keresztnéven emlegetnek. Javaslom ezen dossziészm Darvas Szilárdra mutatasát szintén törölni.

10-10919 sz. dossziét alosztályunk javaslatára a Nyilvántartó Osztály 1963. VII. 26-án megsemmisítette. Ezt kérem a nyilvántartásban is bevezetni, hogy priorálaskor ne szerepelhessen.

Darvas Szilárd az ellenforradalom alatt a Művészeti Szövetség "Forradalmi Bizottsága"-nak volt tagja, mint ilyen aktív ellenforradalmi tevékenységet fejtett ki. Házitól beszédekert tartott. Tagja volt a Gyűjtőfogházban lévő politikai foglyok kiszabadítására alakult bizottságnak.

E tevékenységéért 1957.V.28-án előzetes letartóztatásba helyezték. A Budapesti Fővárosi Bíróság 1957.X.16-án kelt B.I.3678/1957/5. szám alatti ítéletében népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló mozgalomban való tevékeny részvétel btt., és forintkiadás btt. miatt 2 év börtönmre, 5 év egyes jogoktól való eltiltásra és 4.000 Ft. részleges vagyonelkobzásra ítélte, valamint elrendelte az 1956-ban felfüggesztett 1 éves börtön letöltését is.

A Budapesti Katonai Bíróság 1958.IX.5-én kelt B.IV.0040/58.számú ítéletében összevontan jogerősen hűtlenséggel kapcsolatos feljelentési kötelezettség elmulasztása, katonai okirathamisítás, deviza btt., demokratikus államrend megdöntésére irányuló mozgalomban való tevékeny részvétel btt., miatt 2 év 8 hó börtönmre, 5 év közügyektől való eltiltásra és 4.000 Ft. vagyonelkobzásra ítélte, fenti tevékenységeiért.

Kegyelemben részesült az 1959.évi 12.tvr.1,2,3,4,§.-a alapján.

Fentiekre vonatkozó anyagok az F-2179 sz.dossziében szerepelnek.

A felülvizsgált anyagok alapján javasolom Darvas Szilárd /Iván/ alapnyilvántartásban való meghagyását a V-141863, és F-2179 sz. dossziékban.

Vasvári János r.hdgy.

Harangozó Szilveszter r. alezr.
osztályvezető

Kiss József r. őrgy.
alosztályvezető

K: 2 pld.
G:Fné.
4/6-27.

Mell. 3 db.

Harangozó: „...prioráláskor ne szerepelhessen”

Darvas Iván 1990-94 között az első szabadon választott magyar országgyűlés képviselőjeként az SZDSZ frakcióban politizált.

Gerő, a "10" sz. r. százados és a D-144-es szt.-tisztt színre lép

Gerő a 60-as években

Az Ábrányi - Struzziero - Atkárý kémrezidentúra dossziéinak egyikében (ÁBTL. 3.1.9.V-140799/1) 1955-ben megjelenik későbbi főszereplőnk, **Gerő László** neve. A BM. Vizsgálati Főosztályának Előállító Csoportja vizsgálati utasításra tájékozódik felőle azért, mert feltűnt Darvas Attila társaságában. Darvas a fogdában cenzúra feljegyzést készít ismerettségükről, amely 1948-ban kezdődött, amikor a Bosch Róbert Kft.-nél (később Autóvillamosági Berendezések Gyára) dolgoztak együtt, Darvas üzemvezető mérnök, Gerő személyze-

tis, de érdekes módon ezzel egy időben egy kis leányvállalatuk, a Gázóra és Számlálókészülék Gyár igazgatója is. Gerő agresszív és erőszakos viselkedése miatt feszült volt a viszony köztük, Gerő népszerűtlen volt a dolgozók körében is és az általános elégedetlenség miatt 1949 márciusában távozott a vállalattól. 1951-ben, amikor kijött a börtönből, ahol egy évet töltött halálos gázolás miatt (a pártból is kizárták), felkereste a Kohóipari Tervező Iroda fordító osztályát vezető Darvast és munkát kért tőle, hivatkozva perfekt orosz nyelvtudására. Darvas, feledve korábbi ellenséges viszonyukat, munkát adott kollégájának, akitől családja és barátai is elfordultak. Ám a munkafegyelem felrúgása miatt el kellett bocsátania. Később mégis több fordítási, lektorálási munka, könyvkiadás összehozta őket. 1955-ben, amikor Gerőt már visszavették a pártba és a Partizánszövetség vezetőségének is tagja lett, egy

műanyagfeldolgozó ktsz.-nél pedig mint műszaki vezető dolgozott, Darvas felkereste, hogy tanácsot kérjen tőle egy olyan ügyben, amely rögtön felkeltette a volt szovjet kémelhárító figyelmét, mert összefüggésben volt az Ábrányi-Struzziero-Atkány kémrezidentúra titkos tevékenységével. Ettől a pillanattól már nem tévesztette szem elől Ábrányit, szerepe innen már nem véletlen.

Gerő 1989-ben, Bécsben

1989. december 14-én találkoztam Gerő Lászlóval **Bécsben**, a Shopping City Süd melletti Novotel Szállóban, ahol két szobát bérelt egész napra abból az alkalomból, hogy az **MTV Új Reflektor Magazin** című érdekvédelmi műsora és a **Reform** hírmagazin munkatársait fogadta interjú céljából. (Ravasz kémelhárítóként nem a lakására hívta az újságírókat, hanem egy nagy forgalmú helyre, ahol a feltűnést legfeljebb az keltette, hogy jelenlétünk alatt a folyosón mind-

végig cirkáltak bérelt testőrei, figyelve a stáb tagjainak minden mozdulatát, felszerelését, csomagját.) Gerő mindjárt az elején kikergette magának, hogy belügyi nyugdíjasként tituláljuk, s "csak" két dolgot állított kategorikusan és visszatérően több órán át: **1., Soha semmi köze nem volt a magyar állambiztonsági szervekhez; 2., Semmi köze nem volt Ábrányi Aurél erőszakos hazahozatalához**, mint külkereskedő ügyvédként foglalkoztatta Ábrányit odakint.

Akkor levéltári dokumentumok híján nem tudtuk az első állítást kategorikusan cáfolni. Ma már - több évi kutatás után - bizonyítani tudom. A másodikat azonban csak nagy valószínűséggel.

Kezdjük azzal, hogy Gerő László (Budapest, 1923. május 24., Gerő Ibolya) bizony az állambiztonsági szolgálat nyugdíjasa

volt. Az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában található 2.8.2.2. D-144 és 2.8.2.2. 141 jelzetű dossziék iratai szerint a **D-144-es szigorúan titkos állományú rendőr századost** először 1975. február 28-i hatállyal helyezik nyugdíjba a **BM. III/II, a kémelhárítás 7. osztályáról**, amely a külkereskedelmi elhárítással foglalkozott.

144-2
7.

LÉSZERELÉSI LAP
minden kinevezett és szerződéses alkalmazott elbocsátásakor.
(Az illetményárméjétsémi kitöltve kell leadni)

Leszerelendő neve: D-144
Rendfokozata: Szds.
Szül. év és anyja neve: 1924 Gerő Ibolya
Elbocsátó (szerződést felbontó) parancs száma és kelte: 0086/75 II 24
Szolgálat alóli felmentés napja: 1975 II 28
Osztály (szerv) neve: III/II 7-a.
Az elbocsátottnak járó szabadság napokban: Tanulmányi szabadság napokban:
szabadságot kivett: tanulmányi szabadságot kivett:
A titkos és nem titkos anyagokat, iratokat átvetve:
1975. hó hó n.
osztályvezető: dr. Vincze István

B E L G Y M I N I S T É R I U M
I I I / I I - 1 1 . O S Z T Á L Y

B E L G Y M I N I S T É R I U M
I I I / I I - 1 1 . O S Z T Á L Y
40-98-...../1975.

"SZIGORUAN TITKOS!"

BM. KÖLGYI OSZTÁLY VEZETŐJÉNEKI

H e l y b e n.

Kérem Vezető Elvtársat, hogy a nyugállományba helyezett D-144. r.szds. elvtárs nyugdíjállapításhoz 6.000.- Ft, azaz hat ezer Ft teljesítményi jutástát hozzászámíttatni sziveskedjen.

Budapest, 1975. május 13-án

dr. VINCZE ISTVÁN r.alez.
osztályvezető

K: 2 pld-ban
K: Cimzett
Lerakva
K: BTné

Teljesítménykiegészítés a D-144-es r. százados elvtárs nyugdíjára
Szolgálati idejét ekkor 27 év 59 napban állapítják meg, nyug-

díja ennek megfelelően 6.285 Ft. A nyugállományba helyezést követően 1978. április 30-ig munkaviszonyban töltött újabb 3 év 4 hónap után nyugdíja 8.733. Ft. Majd egy újabb határozat arról szól, hogy munkaviszonya 36 év 59 nap szolgálati idő után, **1979. január 29-én** szűnt meg, szolgálati nyugdíja havi 9.037. Ft.

A szigorúan titkos állományba történt kinevezése és véglegesítése **1967. szeptember 15-én** történt, akkor **"10" sz. r. százados** fedőnéven a **III/II-1** osztályra főoperatív beosztottnak, konspirált munkahelyét ezen a napon foglalta el az **INTERAG RT.**-nél, igazgatóként. A kémelhárítás ezen osztálya az USA és egyes latin-amerikai országok hírszerzésével szemben folytatott elhárítást, ide tartoztak a követségek is. 1969-ben átkerül a III/II-10 osztályra, amely fő területe a nemzetközi együttműködés volt. (Ekkor munkaviszonyának kezdetét 1948. január 1-től határozzák meg.)

Gerő sz-tisztai állományban kinevezve és véglegesítve

Szülei politikai emigránsok voltak a Szovjetunióban 1930-37

között, Gerő ott végzett 5 középiskolai osztályt. 1937-ben hazatérve szerszámkészítő, lakatos és műszerész szakmát tanult, különböző gyárakban dolgozott. 1939-ben vették fel a kommunista pártba. 1944 áprilisában munkaszolgálatra hívták be Miskolcra, ahonnan megszökött a Mokán partizánokhoz, majd novemberben átment a frontvonalon a szovjetekhez. 1944. november 15-től 1945. május 8-ig a 7. novoukrajnai gépesített hadtest törzskarában a **katonai elhárításnál** tolmács, Berlinig jutott, ahonnan hadnagyi rangban jött vissza Budapestre. A Magyar Államrendőrség Politikai Rendészeti Osztályán, a hírhedt Andrassy út 60-ben tolmács és összekötőtiszt Péter Gábor, Fehér Lajos és a szovjet tanácsadók között, majd a Szövetséges Ellenőrző Bizottság szovjet képviselője mellett teljesít szolgálatot 1946 decemberéig, amikor a szovjet érdekeltségű gépipari vállalatok igazgatóságára kerül káderesnek, több szovjet vállalatnál tölt be vezető funkciót. 1950-ben Heves megyében halálos gépkocsibalesetet okoz, egy évet tölt börtönben, kizárják a pártból, anyját alacsonyabb belügyi állásba helyezik. Kiszabadulva műszaki fordító, lektor, majd a Csepel Autógyárban és a KGM Autó- és Traktoripari Igazgatóságán dolgozik, szövetkezetek műszaki vezetője.

"Pályafutásom alatt - meg kell mondanom - általában olyan beosztásokba kerültem, amelyekkel azelőtt soha, semmilyen vonatkozásban nem volt kapcsolatom, s minden menet közben kellett megtanulnom, amit nem volt könnyű öt elemi végzettséggel..."

- mondta 1989 decemberében Bécsben az Új Reflektor Magazin-nak.

"Azért neveztek ki a magyar-szovjet olajművekhez, mert soha azelőtt olajjal, finomítással nem foglalkoztam... nyilvánvalóan politikailag eléggé megbízható lehettem ahhoz, hogy minden szakmai tudás és felkészültség nélkül elküldjenek engem Szőnybe, az üzembe, gyártelepvezetőnek."

erő László és Ilkei Csaba 1989 decemberében. Bécsben

G

1956-ban egy XIII. kerületi rendőrőrsön fegyvert szerez, jelentkezik a Partizán Szövetségben, amely a Belügyminisztériumba irányítja.

"...fegyveresen vettem részt az általam még ma is ellenforradalomnak nevezett eseményeken. A Párt oldalán, annak a pártnak az oldalán, amelyiknek én akkor nem voltam tagja... s megsebesültem.. aztán pártonkívüliként szerveztem a pártot, úgyhogy mint párton kívüli egy ideig én töltöttem be a XII. kerületi pártbizottság titkárának a tisztjét, mert a korábbi titkárt nem lehetett a bűvőhelyéről előkaparni." - Bécs, 1989.

(Párttagságát 1975-ben helyreállították és 1939-től elismerték; megkapta a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékérmét, a Fegyverrel a Hazáért partizán érmet, a Haza Szolgálatáért Érdemérem arany fokozatát, a Szabadság Érdemrend ezüst fokozatát és több szovjet elismerést, így a Harci Érdemekért elnevezésűt is.

("1943-ban megnősültem, ebből a házasságomból Judit nevű leányom született, aki férjezett, - Gajdos Lajosné. 1951-ben elváltam, majd 1955-ben újra megnősültem,

feleségem: Fekete Zsuzsanna, tanult mestersége varrónő, jelenleg az INTERAG RT. dolgozója." (Önéletrajzából, ÁBTL. 2.8.2.2. 141)

Gerő, Ilkei és Dézsy Zoltán, Bécs, 1989

"Lopok, csalok, hazudok..."

Gerő: „minden szakmai tudás és felkészültség nélkül..."

"A külkereskedelemben 1956. október 15-vel került, mint műanyag szakértő, az ARTEX Külkereskedelmi Vállalat dolgozójaként. 1957-ben ügynöki vállalatot szervezett, amelyet 1966-ban a Gazdasági Bizottság külkereskedelmi ügynöki vállalatként deklarált. Az 1966-ban 50 fővel dolgozó és mintegy 20 milliós állóesz-

*közzel rendelkező ügynöki vállalat Gerő elvtárs vezetésével az elmúlt 10 év alatt ezer fősz nagyvállalattá fejlődött, amelynek 1975. évi forgalma 2 Mrd. Ft. volt." (Gerő László minősítése a Külkereskedelmi Minisztériumban, 1976. június 1. Udvardi Sándor miniszterhelyettes.) A szakemberek előtt azonban nyilvánvaló volt, hogy az INTERAG sikertörténetéhez kellett a világhírű **Shell** cég is. Erről Gerő 1989-ben Bécsben őszintén beszélt: "...gyakorlatilag sikert nemigen értem el addig, amíg 1960-ban nem kaptam meg a Shell magyarországi képviselőjét. Ez egyik napról a másikra megváltoztatta a helyzetet, mert ha valaki a Shellt képviseli, az rangot, címet adott a világ gazdasági életében. Meg kell mondanom, nagyon keveset értettem a külkereskedelemhez akkor, de Darvas barátom, aki úgy emlékszem akkor vállalati vezérigazgató vagy már külkereskedelmi miniszter-helyettes volt, régi barátságunkra való tekintettel engem javasolt Bíró Józsefnek, az akkori londoni kereskedelmi tanácsosnak, - a későbbi külkereskedelmi miniszternek, - s Bíró mutatott be a Shell Kelet-európai igazgatójának, John Coopernek."*

Az eredmények elismerése mellett azonban már kezdetben, később egyre erősödő kritikával azt is szóvá teszik felettesei a Külkereskedelmi Minisztériumban, hogy érdemei és személyes politikai kapcsolatai fedezékében a gazdasági és pénzügyi rendet önkényesen felrúgja, akárcsak a kollektív és demokratikus vezetés alapelveit, egyszemélyi diktatórikus módszerekkel, kíméletlen arroganciával minden döntést saját magának tart fenn, a szubjektívizmusból származó rögtönzéseit, ötleteit károkat okoznak a tervgazdálkodás folyamatában és nehezen oldható feszültségeket a vállalat vezetőinek körében. Ez vezet majd végül oda, hogy Bíró József miniszter egy súlyos visszaéléseket feltáró KNEB-vizsgálat után fegyelmi vizsgálatot rendel el ellene 1978. május 18-án, annak megállapításai alapján pedig augusztus 16-án elbocsátja a Shell-INTERAG RT. vezérigazgatóját. A pártból nem zárják ki,

szigorú megrovást, utolsó figyelmeztetést kap pártbüntetésként.
(Külkereskedelmi Minisztérium irattára, miniszteri archívum.)

ÁLLAMTITKÁR
A MINISZTER ELSŐ HELYETTESÉ

62/1644

G e r ő László elvtársnak,

B u d a p e s t

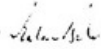
1978. augusztus hó 16-i hatállyal felmentem Önt az INTERAG Rt. vezérigazgatói teendőinek ellátása alól.

Munkaviszonya a Munka Törvénykönyve, valamint a vállalati kollektív szerződés szerinti felmondási időre tekintettel 1979. január 27-én szűnik meg. A felmondási ideje tartamára a munka végzése alól felmentem.

Kérem, hogy munkakörét haladéktalanul adja át az általam a Vállalat vezetésére ideiglenesen kijelölt megbizottnak.

Jelen határozatomra az Mt.V. 115. § /2/ bek. az irányadó.

Budapest, 1978. augusztus hó 16.

/ dr. Szalai Béla /

Vezérigazgatóként elbocsátották a Shell-INTERAG Rt.-től

De szt.-tisztként, belügyi állományban sem értékelik más-

képp, csak elnézőbbek vele szemben:

"...a negatív véleményeket táplálta Gerő elvtárs esetenként sértő hanghordozása, kellően át nem gondolt megjegyzései, ingerlékenysége. Tapasztaltuk, hogy a legjobb szándékát sem tudja mindig megfelelő hangnemben közölni. Ezen hiányosságára több esetben figyelmeztettük." (BM. Minősítés, 1970. december 23. ÁBTL.2.8.2.2. 141)

*"Miért tartottak engem diktatórikus, egyszemélyi vezetőnek? - ismételte meg kérdésünket 1989-ben Bécsben - Mert az voltam! Rossz modorú, erőszakos ember vagyok. Hogy nekem mindent megengedtek? Nekem annyit engedtek meg, amennyit bátorságom volt magamnak megengedni. Kiváltságos voltam? Tehetségesebb voltam azoknál, akik nem voltak kiváltságosok. Kikkel tartottam kapcsolatokat? Mindenkiel, akivel érdemes volt. Vagy azért, mert emberileg szimpatikusnak tartottam, vagy azért, mert úgy gondoltam, hogy a munkám során fel tudom használni. Az INTERAG homlokzatára láthatatlan betűkkel egy jelszó volt felírva: **Lopok, csalok, hazudok, hogy becsülettel szolgálhassam a népgazdaság érdekeit!**"*

Gerő László 1989 decemberében, Bécsben az Új Reflektor Magazinnak:

"...az ellenforradalom leverése után visszatértem munkahelyemre az ARTEX-hez, ahol úgy döntött az akkori vezetőség, hogy valakinek ki kell mennie Bécsbe, felvenni a kapcsolatot a különböző üzletfelekkel. Valamilyen okból kifolyólag az akkori munkástanács, az akkori igazgató az én személyemben állapodott meg. Kiutaztam Bécsbe és megkezdtem a saját nevem alatt, tehát Gerő Lászlóként egy export-import ügynökség szervezését."

Minősítési lap

Név: GERŐ LÁSZLÓ rendfokozat: r. sz. szds.
 Születési év: 1927. Anyja neve: Gerő Ibolya
 Jelenlegi beosztás: SZT. Működés: 1967. IX. 15.
 Származás: értelmiségi Eredeti foglalkozása: Szerszámkészítő műszerész
 Mióta párttag: 1957. Pártiskolai vezetése:
 Szakmai iskolai végzettsége:
 Kormánykiváltségek: "Fegyverrel a Hazáért", "Munkás-Paraszt Hatalomért
 Emlekérem", "Szabadság-Erdemrend" ezüst, "A Haza Szol-
 gálatáért" arany, "Harci Erdeméért Erdemérem"
 Dícsértek:
 Penzion:

Minősítés:

GERŐ LÁSZLÓ r. sz. sz. elvtárs értelmiségi családból származik. Apja gépészmérnök volt, 1947-ben meghalt. Anyja a felszabadulásig htb. volt. 1945-1956-ig a BM-ben dolgozott, jelenleg nyugdíjas.

Gerő elvtárs 1933-ban szüleivel együtt Szovjetunióba emigrált, ahol a középiskola 5 osztályát végezte el. 1937-ben visszatért Magyarországra, iskolai tanulmányait megszakítva a szerszámkészítő szakmát tanulta ki. A felszabadulás előtt különböző műhelyekben, gyárakban dolgozott. A felszabadulás után a szovjet parancsnokságon, mint tolmács teljesített szolgálatot, hadnagyi rendfokozattal szerzett le. Ezt követően különböző beosztásokban volt alkalmazva. 1958 óta dolgozik a külkereskedelesterületén. SZT. állományba 1967. szeptember 15-én vették.

A felszabadulás előtt katonai szolgálatot nem teljesített. 1944-ben munkaszolgálatra hívták be, ahonnan megszökött és a "MOKIN" partizánegység tagja lett. 1955-ben tartalékos tiszti kiképzésben részesült. Az eligazításkor ideje alatt a BM. központi épületében tartózkodott, ahol megbesélt.

Az szt. r. százados minősítési lapja, 1970

Volt állambiztonsági vezetők szerint Gerő kapcsolata a szovjet katonai elhárítással (SZMERZS) sohasem szakadt meg, baráti viszonyt ápolt a BM szovjet tanácsadóival, a budapesti KGB-megbízottakkal, (mesélik: ismerte a szakma tolvajnyelvét is, bizonyos vicceket csak ő tudott lefordítani társaságban), szinte biztosra vehető, hogy Bécsbe érkezése után vodkával várta az MGB ausztriai központja Baden bei Wienben, s csak azután kereste fel a BM. III. Főcsoportfőnökségének bécsi rezidenturáját. A levéltárban nincs meg (még) az az irat, amelyet egyesek 1990 előtt állítólag láttak: Ábrányi hazahozatalának tervét "Evezős" fedőnévvel

először 1957 szeptemberében terjesztették fel **Biszkú Béla** belügyminiszterhez, aki erről tájékoztatta **Marosán Györgyöt**, a PB állambiztonságot felügyelő tagját.

Biszkú Béla belügyminiszter

Marosán György, a PB tagja., ...volt valamilyen hazahozatali ügye..."

(Marosán 1991-ben munkatársamnak, Dézsy Zoltán riporternak telefonon elmondta: igen, ismerte Gerőt, emlékszik rá, **"volt valamilyen hazahozatali akciója, amiért sokáig nem tehette be a lábát osztrák területre..."**) Gerő már hivatkozott 1970. évi minősítésében érdemei felsorolásakor van egy nem konkretizált, de sokat sejtető félmondat: *"...egyes operatív feladatok végrehajtásához hatékony segítséget nyújtott."*

Ábrányi Aurél ellen 1959. VII. 8-án adták ki körözést a II/2-c osztályon, ahol Lukács István hadnagy volt a tartótisztje, ez derül ki a K-1163 sz. ellenőrző-figyelő dossziéból, amelynek mozgása érdekes: az oldalon található bejegyzés szerint: *"1975-ben anyaga 'Zárt' anyagként irattárba lett helyezve 'Szerkesztő' fedőnév alatt."* (ÁBTL.3.1.5. K-napló.). 1978. október 17-én kéri a III/II-3 osztály az ÁB. Operatív Nyilvántartó Osztálytól a 40-15-1146/78 sz. feljegyzésben, hogy töröljék Ábrányi operatív kartonjának I.

rovatát, valamint a 13-K-1163 dosszié számát az 1975-ben elhelyezett "zárt" anyagból. (ÁBTL.1.11.10. Közzézési értesítők, 97. doboz.)

Mérgezési kísérlet és kitervelt emberrablás

Pergessük és gyorsítsuk fel a bécsi események filmkockáit. Ábrányi, aki Bécsben a III. ker. Modena park 14. szám alatt lakik jó körülmények között, az emigráns társadalmi élet közkedvelt figurája, művelt, elegáns, kitűnő társalgó, megnyerő modorú, a diplomaták keresik barátságát, a nők ragadnak rá, 1956 őszén elsőként fogadta a repülőtéren a forradalom hírére Amerikából Bécsbe érkező Nagy Ferenc volt miniszterelnököt és feleségét. (Nagy Ferenc az utolsó szabadon választott magyar miniszterelnök volt, akit Rákosi emigrációba kényszerített.) Gerő hamar megnyerte Ábrányi bizalmát.

Ábrányi és felesége fogadta Nagy Ferenc volt miniszterelnököt és feleségét Bécsben, 1956-ban

"... szerettem volna egy vegyes vállalatot alapítani, s va-

laki ajánlotta a magyarul beszélő ügyvédet, hogy vele csináltassam meg a jogi előmunkálatokat, így kerültünk kapcsolatba... és Ábrányi javaslatára, az ő közreműködésével béreltem egy lakást"

- emlékezett vissza Gerő 1989-ben. Idehaza gyártott "játékanyagot" juttatott el Ábrányinak, mint aktuális és titkos katonai, gazdasági híreket, amelyek kezdetben nagy meglepetést keltettek az amerikai hírszerzés felügyelte müncheni Szabad Európa Rádióban.

1960 októberében egy este felhívta Ábrányit munkahelyén, hogy jöjjön és segítsen neki, mert defektet kapott a Bécs melletti Riedbergben. Ő oda is sietett, s csak éjfélkor érkezett haza. Hajnalban rosszul lett, a kihívott mentők agyvérzés gyanújával a bécsi Rosenhügel-i kórházba szállították. **Mérgezést** állapítottak meg az orvosok. Ábrányi emlékezett arra, hogy keréksere közben Gerő egy szalámis zsemlével kínálta, amit keserűnek és romlott ízűnek talált, ezért az első harapás után eldobta. Mégsem gondolt szándékos megmérgezésére, s elköveti azt a hibát, hogy felgyógyulása után úriember módjára túlteszi magát a gyanún, újra felveszi a kapcsolatot Gerővel, aki vonzó bőkezűséggel honorálja ügyvédi erőfeszítéseit. (1962 júniusában egy ilyen nyomot nem hagyó, szendvicsbe rejtett méreggel percek alatt megölték Bécsben a magyar állambiztonság átszökött főtisztjét, Lopusnyik Bélát. A "Mr. Seven" fedőnevű, feltehetően orosz ügynök kínálta szalámis zsemle elfogyasztása után Lopusnyiknak hirtelen megdagadt a mandulája, légzési nehézségei támadtak, s érgörcsök, nagy fájdalmak közepette magas lázban halt meg néhány órával azelőtt, hogy elrepülhetett volna az USA-ba.)

1961 májusában Gerő arra kérte Ábrányit és feleségét, szerezzenek neki egy olyan lakást, amely közvetlen összeköttetésben áll a hozzátartozó garázzsal, ami gyorsan és biztonságosan megközelíthető. Találtak is egy ilyet az osztrák főváros 12. kerületében, a Kaulbach Strasse 1-3 szám alatt, amit Gerő hamar el is foglalt. **Október 12-én** délután Gerő felhívta a dr. Adler László ügyvédi irodájában dolgozó Ábrányit, hogy sürgősen látogassa meg,

rendkívüli megbízást szeretne adni számára. Ábrányi délután négy órakor köszönt el kollégáitól. Többé nem látták. Mivel nem ment haza, felesége másnap reggel a rendőrségre rohant, bejelentésére megszállták a házat, s betörték Gerő főbérletének ajtaját. A jegyzőkönyv szerint: dulakodás nyomai, vér, injekciós tű, ampullák, bennük morfium, dionin, ópium és codein. (Gerő 1995-ben az MTV egy másik stábjának azt mondja: nem is volt otthon, mert főbérletének kulcsát azon a napon kölcsönadta ügyvédjének, Ábrányinak, aki egy ismerős német vendég család részére kérte el azt néhány napra.)

Az osztrák rendőrség megállapítja, hogy Gerő október 12-én este 21 órakor Berg községnél lépte át a határt **Csehszlovákia** felé. Nemzetközi körözést adnak ki ellene, mert a talált vérnyomok és a kitépett hajcsomók szerintük Ábrányitól származnak. Az emberrabló különleges akció csoport - állítólag - a gépkocsi csomagtartójában szőnyegbe csavarva a **magyar műszaki zárhoz** vitte Ábrányit, ahol már várták, éket nyitottak neki, majd gyorsan visszazárták. Az állambiztonsági jármű biztonsági kísérettel hajnalban ért **Budapestre** a Gyorskocsi utcai vizsgálati főosztályra, ahol az orvos ellátta a félig ájult férfi fején tátongó nyílt sebet.

Gerő 1961. december 1-jén Budapesten levélben cáfolja az osztrák nagykövetnek azokat a vádakot, melyekkel tele van a bécsi sajtó. Az osztrák nagykövet nem válaszol, ám egy bécsi ügyvéd arról tájékoztatja az osztrák ügyészséget, hogy védenca nem kap kiutazási engedélyt a magyar hatóságoktól. (Gerő erről 1989-ben, Bécsben: "... a Belügyminisztérium vezető tartottak attól, hogy az újságcikkek eredményeképp provokációra kerülhet sor ellenem, ami később... kompromittálható lehet a magyar hatóságok számára is. Ezért úgy ítélték meg, hogy egészségesebb dolog, ha én nem utazom sehova, s nem idézek elő akaratlanul olyan szituációt, ami semmiképpen sem használ a hatóságoknak, a magyar államnak.")

Ábrányiné és Ilkei Csaba, Bécs, 1991. június 5.

Ábrányiné hiába keresteti férjét, nincs válasz. A bécsi hatóságok javaslatára 1973-ban **holtta nyilváníttatja** férjét. Viszont ezt követően kérése ellenére sem folyósítottak számára férje után semmilyen pénzjáradékot. Ismételt beadványát 1976-ban elutasította a bécsi Tartományi Főtörvényszék, majd fellebbezés után 1978-ban az osztrák Legfelsőbb Bíróság is, amely az ítélet indoklásában tényként állapítja meg Ábrányi elhurcolását:

*"A megállapított tényállásból arra lehet következtetni, hogy dr. Ábrányit, mint 'nyugati ügynököt' **Magyarországra hurcolták**. Ennek folytán azonban csak lehetségesnek tekinthető, de nem valószínűnek, hogy Ábrányi*

egy ellene elkövetett bűncselekmény következményeibe halt bele. Maga az elhurcolás nem teremt olyan bűncselekményi tényálladékot, amely az alperest a felperes által kérelmezett járadéki igények teljesítésére kötelezné."

Makra Zoltán, a müncheni Nemzetőr főmunkatársa

Az emberrablás vizsgálatának első pillanatától felvetődik, hogy azt többen követhették el. Ugorjunk egy kicsit időben előre. 1986. május 15-én **dr. Makra Zoltán**, a Münchenben megjelenő magyar nyelvű Nemzetőr főmunkatársa - miután április 15-én lapjában terjedelmes cikket közölt az Ábrányi-Gerő ügyről - büntető feljelentést tett a wiesbadeni Szövetségi Bűnügyi Hivatalnál Gerő ellen, aki utazó üzletemberként gyakran megfordult az NSZK-ban. (Makra 1935 óta ismerte Ábrányit, együtt végezték a jogi egyetemet Budapesten, s barátként üdvözölték egymást, amikor Ábrányi Bécsbe érkezése után, 1949-ben nyomban találkoztak a magyar menekültek központjának számító Mészáros Kávéházban.) A Bűnügyi Hivatal kihallgatta Makrát, s érintkezésbe lépett a bécsi bűnügyi rendőrséggel. Egy év múlva közlik Makrával: nem találják Gerőt, ezért az eljárást meg kell szüntetniük. A Nemzetőr főmunkatársa azonban időközben fontos tanút jelent be és idéztet meg. 1987. április 12-én a Hivatal tanúként hallgatja meg a München, Stemplinger Anger 5. sz. alatt lakó **Reményi Károlyt**. Reményi (Rosner) Kálmán 1922-ben született, nevét 1946-ban először Radványi Kálmánra változtatta, majd 1962-ben a Reményi Károly nevet vette fel. 1946-ban már a politikai rendőrségen dolgozott, 1957-től pedig a belügyi

hírszerzésnél őrnagyi rangban. Marosán György 1989-ben elmondta, hogy ismerte Reményit, aki személyes biztosító tisztjeként 1960-ban Bécsen keresztül elkísérte Rómába, az olasz Kommunista Párt kongresszusára. Reményi-Rosner később a római magyar nagykövetségen kap szolgálati beosztást. A BM kötelékből való elbocsátása után, 1983-ban turistaként hagyta el az országot, s 1989-ben bekövetkezett haláláig Ausztriában és az NSZK-ban élt. Ő mondta el müncheni kihallgatásán, hogy Ábrányi elrablását egy 6-8 tagú akció csoport hajtotta végre, melynek Gerőn kívül tagja volt többek között Földes György későbbi belügyminiszter-helyettes (?) és az elhunyt Kertész József is. (Makra azt is megírta lapjában, hogy beszélt a Shell INTERAG disszidált munkatársaival, olyanokkal, akik évtizedeken át baráti viszonyban voltak Gerővel. Ők mondták el: Gerő maga dicsekedett el nem egyszer nekik, s külföldi partnereinek, hogy valami olyat tett, ami miatt nem lépheti át a nyugati határt, mert azonnal letartóztatnák.)

Harangozó 1987-ben: "Gerő elvtársat tájékoztatni kell!"

Bogye János vezérőrnagy, a III/I csoportfőnöke, 1977-1989

Reményi állítását alátámasztó dokumentumot nem találtam az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában. (Földes György ezredes legmagasabb beosztása: a III/I-4 osztály vezetője 1969-től; a római követségen rezidens 1962-66 között.) Arra vonatkozólag viszont találtam, hogy Gerő László haláláig (1998) kapcsolatban volt a BM. III Főcsoportfőnökséggel, melynek vezetője belügyminiszter-helyettesként folyamatosan tájékoztatást kért ró-

la, "vigyázott rá", s figyelmeztette a veszélyekre. Ez a legnagyobb veszély idején, 1986. május-1987. október között jól nyomon kísérhető a megmaradt dokumentumokban. (ÁBTL. 2.7.1.NOIJ-III/I-1-208) 1986. május 22-én a BM. III/I csoportfőnöke, **Bogye János** r. vezérőrnagy jelenti **Harangozó Szilveszter** r. altábornagy állambiztonsági főcsoportfőnök, belügyminiszter-helyettesnek, hogy az NSZK-beli magyar emigráció likvidálni akarja Gerő Lászlót, aki ellen az osztrák hatóságok még 1961-ben körözést adtak ki Ábrányi Aurél eltüntetése miatt. Az ellenséges hangulat azóta fokozódik, amióta Makra Zoltán terjedelmes cikket írt az ügyről a Nemzetőr 1986. április 15-i számában. Gerőt nemrég az NSZK-ban látták és felismerték. A tájékoztatást folyamatosan kapja a magyar állambiztonság első embere.

Lényeges, új információ 1987. március 10-én kerül Harangozó Szilveszter asztalára, amit felterjesztenek "Miniszter és Államtitkár elvtársnak" is.

"Újabb, operatív forrásból származó információ szerint a nyugatnémet igazságügyi miniszter kérte az osztrák hatóságoktól az Ábrányi-ügy anyagainak kiadását arra hivatkozva, hogy amennyiben Ausztria az osztrák-magyar kapcsolatok féltése miatt nem akarja Gerőt felelősségre vonni, akkor az NSZK vizsgálná ki az ügyet, különös tekintettel arra, hogy Gerő gyakran megfordul az NSZK-ban, főleg Münchenben. (Ábrányiné hozzájárult ahhoz, hogy bárki eljárjon férje ügyében.) Az osztrák kormány az Ábrányi-ügy anyagainak kiadását megtagadta azzal, hogy az osztrák nemzetbiztonsági ügy. A nyugatnémet fél azonban - amely ügy vélekedik, hogy az osztrákok inkább a nagymarosi beruházási megrendelést féltik - 'kis kaput' keresett és meg is találta az INTERPOL-ban, abból kiindulva, hogy az INTERPOL-megkeresést az osztrákok már nem tagadhatják meg. Ebben a stádiumban érkezett Gerő Münchenbe. NSZK-beli tartózkodása során végig ellenőrzés alatt állt. Egy nyilvános helyen provokált verekedés ürügyén akarták őrizetbe

venni, de végül az akció elmaradt."

1987. július 27-én, amikor már nem először jelentik, hogy *"Gerőt, ha azonosítani tudják, letartóztatják, akár az NSZK, akár Ausztria területén tartózkodik."*, Harangozó Szilveszter altábornagy, állambiztonsági főcsoportfőnök, belügyminiszter-helyettes saját kezűleg írja a jelentésre intézkedésként, hogy: *"Gerő elvtársat is tájékoztatni kell."* (ti.: nemcsak a III/II és a III/III csoportfőnökséget.) (ÁBTL. 2.7.1. NOIJ-III/I-146.) 1987. október 23-án Bogye János, a hírszerzés főnöke jelentésében két új elemet közöl:

Harangozó Szilveszter altábornagy, a BM III. főcsoportfőnöke, belügyminiszter-helyettes

"A bécsi ellenséges magyar emigráció az Ábrányi ügy felújítását tervezi. Ez a Magyar Népköztársaság elleni támadás mellett arra irányul, hogy a Bécsben élő Ábrányiné nyugdíjat kapjon. Az akciót a Magyar Szövetség az Emberi Jogokért és a Nemzetőr szerkesztősége szervezi."
"Az ügyről Makrának a római magyar nagykövetség disszidált hajdani munkatársa szolgáltatott adatokat."

Tájékoztatták "Gerő elvtársat", aki úgy gondolta, legbiztosabb, ha Izraelbe megy. 1988-tól **izraeli állampolgár**, útlevélszáma: 4062264. Lakást vesz Tel-Avivban, a Yossi ben Jossef utca 27. szám alatt. Itthon a Moszad segítségéről és annak szolgálatáról egyaránt sutognak. Gerő 1989-ben dörzsölt kémelhárítóként lakást vált és elköltözik az 54. Pinkas Street 15/62-be, IL-62261, telefon: 3-414193, fax: 3-412058. Nem sokáig lakik benne. Súlyos tévedéseként azt hiszi, hogy az emberrablás büntette elévült,

BELÜGYMINISZTERIUM
ÁLLAMBIZTONSÁGI MINISZTERHELYETTESI
T I T K Á R S Á G

Szigorúan titkos !
Különösen fontos !

45/78/10/146/1987.

Jóváhagyom:

Harangozó
/ Harangozó Szilveszter r. áltbgy.
miniszterhelyettes

Harcos MK364

T Ü R Ö I
A minőséglet megadottat:
Dr. Hoffmann László
Beosztás: III ny. oszt.

2001. 11. 21.

Törles bitéltől:

2. H.

NAPI OPERATIV INFORMÁCIÓS JELENTÉS

146. szám

Budapest, 1987. július 27.

- 5 -

8./ A BM III/I Csoportfőnökség információja alapján 1986. május 22-én jelentettük, hogy a Nemetörben megjelent cikk szerint az osztrák hatóságok még 1961-ben körözést adtak ki GERŐ LÁSZLÓ ellen, aki "részt vett a magyar titkosszolgálat akciójában, melynek során eltűntették ÁBRÁNYI AURÉL emigráns újságíró". 1987. március 10-én jelentettük, hogy a nyugatnémet igazságügyi miniszter kérte az osztrák hatóságoktól az Ábrányi-ügy anyagának kiadatását.

Ujabb információ szerint egy müncheni bíróság - a nyugatnémet főállamügyész vádirata alapján - eljárást indított Gerő László ellen az Ábrányi elleni emberrablásban való részvétel miatt. Az ügyben 1987. június 14-én kihallgatták dr. MAKRA ZOLTÁN-t is.

Az eljárás osztrák kezdeményezésre indult. Gerőt - ha azonosítani tudják - letartóztatják, akár az NSZK, akár Ausztria területén tartózkodik.

A nyugatnémet elhárítás megállapította, hogy Gerő 1984. óta legalább két alkalommal volt az NSZK-ban árnévén.

1987.
2.4.4. NYJ-III/1-146-146/8 (1. oldal) 1987. július 27.

10

- 6 -

Az információ forrása megbízható, ellenőrzött;
tartalma nem ellenőrzött.

Intézkedés: tájékoztatják a BM III/II és a
III/III Csoportfőnökséget.

/III/I/

Szallai Árpád r.ezredes/
titkárságvezető

Gerő elvtársat is tájékoztatni kell.

az 1961-ben kiadott körözést visszavonták ellene, ezért magabiztosan ismét **Bécsben** terem és bejelentkezik az 1030 Weyrgasse 6. III.em. 11. sz. alatti lakásba saját nevén! Már új bécsi lakásáról jön interjút adni 1989. december 14-én az MTV Új Reflektor Magazinjának és a Reform című hetilapnak a bécsi bevásárlóközpont, a Shopping City Süd melletti Novotel Szállóba. Amikor aztán az interjú első részét sugározza Budapestről az MTV az "Új Reflektor Magazin" **1990. január 10-i** adásában, s látják benne Gerőt Ábrányiné bécsi ismerősei, rögtön értesítik az asszonyt, hogy az emberrabló ismét Bécsben van. Csakhogy nem tudni, hol a lakása, hisz nem ott nyilatkozott, hanem előrelátóan a műsor bevezetőjében megnevezett és képben is bemutatott Novotel Szállóban. Ábrányiné nyomban a rendőrségre siet, megismétli az emberrablás el nem évült vádját és az 1961 óta érvényes körözésre hivatkozva kéri Gerő letartóztatását. A rendőrség azért nem tartóztatja le azonnal, mert születési dátuma nem volt egyértelmű, hol 1923, hol 1925 volt feltüntetve az iratokban. **Szeptember 14-én veszik őrizetbe** a lakásán, élettársa, Nagy Ferencné jelenlétében. A jegyzőkönyv szerint zsebében 1638 schilling készpénz volt, Visa, Diners és American Express hitelkártya, eurócekkék. Szociális biztosítási kártyájának száma: 4541. Október 9-én Dr.

Anton Zelenka bíró elutasította Gerő jó nevű ügyvédjének, dr. Rudolf Mayernek az ajánlatát: félmillió schilling óvadék ellenében helyezték szabadlábra védencét. Gerő végig tagadta a gyanúsítást: ismerte Ábrányit, az ügyvédje volt, de semmi köze elrablásához, szerinte Ábrányi Brazíliába menekült adósságai elől. Mind gyakrabban jelent rosszulétet, az orvosi igazolások egyre betegbbnek mutatják, kisebb agyvérzése után kiengedik, a tárgyalást pedig 1996 januárjára halasztják.

Ábrányi 13 éve a Gyorskocsi utcában

Magyarországon hivatalosan 1961. október 16-án rendelték el nyomozást **Ábrányi Aurél** ellen hűtlenség büntette miatt. Ábrányi október 12. óta volt a BM Vizsgálati Főosztályának Gyorskocsi utcai fogdájában. A Legfelsőbb Bíróság katonai tanácsa 1963. november 30-án Kat. II.0061/1963. számú ítéletével államtitok tekintetében rendszeresen és kémszervezet tagjaként elkövetett kémkedés, valamint béke elleni büntett miatt jogerősen **13 év szabadságvesztésre** ítélte.

Hogyan töltötte napjait? Az Írónak nevezett szigorúan zárt emeleten az Író-10-es számot viselte, csak különleges igazolvánnyal volt látogatható. A különleges zárkák őre **Kubik Lajos** volt, felettese **Révész Sándor**; Ábrányi kihallgató tisztje **Kugler Ferenc** százados, felettese **Dr. Deák József** ezredes osztályvezető. Minden visszaemlékezés szerint Ábrányinak megkülönböztetett bánásmódban volt része, a környezetétől eltérő kivételes körülményeket teremtettek ahhoz, hogy minél többet megtudjanak tőle a francia és az amerikai hírszerzésről, a Struzziero kémrezidentúra működéséről. (Kihallgatói és feletteseik régóta arra gyanakodtak, hogy a megszerzett fontos népgazdasági és katonai információk a politikai és gazdasági élet két magas pozícióban lévő tagjától származnak, s erről csak úgy győződhetnek meg bizonyossággal, ha hazahozzák Ábrányit és elegánsan vagy drasztikusan kiszedik belőle a neveket.)

Egy névtelen szemtanú visszaemlékezéséből:

"Minden reggel felvitték a 310-esbe, ott töltött négy órát,

délben visszavitték ebédelni, aztán délután újra felkísérték." "Állandóan kapta a sok géppapírt és gépelt. Mindig

BELÜGYMINISZTERIUM
III/1. Osztály

SZIGORUAN TITKOS!

31-315/74.

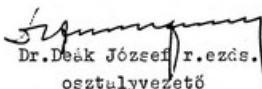
BM Igazgatásrendészeti Csoportfőnökség Vezetőjének
K u k k István r.ezredes Elvtársnak!

B u d a p e s t

Értesitem, hogy Dr. Á b r á n y i Aurél /:Szentendre, 1914. július 10. Varnai Róza:/ osztrák állampolgár, - akit a Legfelsőbb Bíróság 1963. november 30.-án Kat.II. 0061/63.sz. ítéletével államtitok tekintetében rendszeresen és kémszervezet tagjaként elkövetett kémkedés, valamint béke elleni bűntett miatt jogerősen 13 évi börtönbüntetésre ítélt -, 1974. október 15.-én 09.00 h-kor miután büntetését letöltötte szabadul.

Kérem a szükséges intézkedést megtenni sziveskedjék.

B u d a p e s t , 1974. október 11.

Dr. Deák József r.ezds.
osztályvezető

Ábrányi szabadulásának előkészítése 1974. október 11-én fogalmazott valamit..." "Volt egy tiszt, aki csak neki vásárolt, aztán egy őr, aki vigyázott rá. Ugyanazon a szinten volt elhelyezve, ahol más őrizetesek, csak neki külön

lakosztály járt: volt benne egy kis előtér végével, s két zárka állt rendelkezésére, egy nappali és egy háló. Külön kijelölt fodrász nyírta, borotválta. Kapott egy Szokol rádiót is. Reggelenként fülhallgatóval a fülében sétálgatott fel s alá a cellájában. Civil volt végig, ritkán, de új ruhát is kapott, ügyelt arra, hogy jólöltözött legyen." "Még nancsot is hoztak neki."

Magatartásának megváltozását így magyarázta az egyik ör:

"Valahogy átjutott az ellenőrzésen egy Népszabadság, amiből megtudta édesapja halálhírét. Valamit kérhetett ezután amit nem teljesítettek, s ettől kezdve megváltozott: komor, befelé forduló lett és különös sztrájkba kezdett: megtagadta a késő esti sétákat."

1974. október 11-én dr. Deák József ezredes, a BM. III/I osztályvezetője "Szigorúan titkos" szolgálati feljegyzést küld az Igazgatásrendészeti Csoportfőnökség vezetőjének, **Kukk István** rendőr ezredesnek, akit arról értesít, hogy Ábrányi letöltötte 13 évi börtönbüntetését, **1974. október 15-én** reggel 9 órakor szabadul, tegye meg a szükséges intézkedéseket.

Többek egybehangzó visszaemlékezése szerint 1974 augusztusában Ábrányit zárkájában többször felkeresi **Rajnai (Reich) Sándor** r. vezérőrnagy a III/I csoportfőnöke, főcsoportfőnök-helyettes (a hírszerzés főnöke 1967-1976, később moszkvai nagykövet 1982-1989 között) két ismeretlen civil ruhás férfi társaságában és hosszan tárgyalnak. Ezt követően október 15-én nyugat-európai eleganciával

Rajnai (Reich) Sándor hírszerző vezérőrnagy, moszkvai nagykövet, aki Izraelbe, majd az USA-ba távozott

felöltöztetik Ábrányit és Rajnai vezérőrnaggyal és két fős kísérelével eltűnik a gyorskocsi utcai objektum zsilipjében.

[1990. november 23-án **Horváth Balázs**, az Antall-kormány belügyminisztere tájékoztatja **Boross Pétert**, a polgári titkosszolgálatokat felügyelő tárca nélküli minisztert, hogy Ábrányi Aurél eltűnése ügyében államigazgatási eljárást folytat az ORFK Vizsgáló Főosztálya. 1990. december 10-én a Nemzetbiztonsági Hivatal mb. főigazgatója, **Dr. Simon Sándor** jelenti Boross Péter tárca nélküli miniszternek - egyebek között - a következőket:

"1961-ben Ábrányit erőszakkal Magyarországra hozták és bírói ítélet alapján az Állambiztonsági Vizsgáló Osztály Gyorskocsi utcai objektumában elkülönítve 1974. okt. 15-ig fogva tartották. Szabadulása előtt két hónappal magas beosztású vezetők - Rajnai Sándor és két eddig ismeretlen személy - intenzív tárgyalásokat folytatott nevezettel, majd közvetlenül szabadulásakor, 1974. okt. 15-én kívánságának megfelelően luxus színvonalon felöltöztették. Dr. Ábrányi Aurélt a Gyorskocsi utcai objektum 'zsilipjében' Rajnai Sándor és két fős kísérete átvette. Ettől az eseménytől kezdődően további sorsa ismeretlen." A jelentés a folytatásban - egyebek között - a következő meglepő mondatot tartalmazza: "

1974. október 31-én (!) a BM. **III/II-3 osztály** (elhárítás az európai NATO országok - az NSZK és Ausztria kivételével -, Törökország és a semleges államok hírszerzésével szemben) **"Szerkesztő"** fedőnéven **játszmát** kezdeményezett. A BM. Adatszolgáltató Osztály birtokában lévő irattári karton utal az ügy dossziéira, ám azok 1989 végén vagy 1990 elején eltűntek."]

Dr. Pajcsics József r. ezredes, az ORFK Vizsgáló Főosztályának mb. vezetője, aki 1967-től teljesített szolgálatot a Gyorskocsi utcában, 1991. április 22-én a következő tájékoztatást adta az Interpolnak, majd Ábrányi feleségének:

"Dr. Ábrányi szabadságvesztés büntetéséből 1974. október 15-én szabadult. 1974. október 16-án 13.10. órakor

a soproni határátkelőhelyen a W 637-656 frsz-ú személygépkocsival Ausztria felé kilépett Magyarországról. További sorsának alakulásáról semmilyen információval nem rendelkezünk. Adataink szerint kizárható, hogy az említett időben Magyarországon vagy Csehszlovákiában elhunyt volna." 1991. július 11-én Pajcsics ezredes az Új Reflektor Magazin stúdiójában még hozzátette: "...ismerjük annak a svájci személynek az adatait is, aki beutazott ezzel a személygépkocsival Magyarországra."

Pajcsics 1992-ben az osztrák-magyar jogsegélyegyezmény keretében tanúvallomást tett a Pesti Központi Kerületi Bíróságon az Ábrányi-ügyben. (1.Pk.176.556/1992)

"Olyan adataink is vannak, hogy Ábrányit Csehszlovákiában elgázolta egy tehergépkocsi..." "Ábrányi Aurélról egy hétköztetnyi dokumentumcsomagot készítettek, amelynek fedőneve "Szerkesztő" volt, s melyet 1974-ben az archívumban helyeztek el. 1988-ban még megvolt ez az akta. 1989-ben már nyoma veszett. A dokumentációnak egy másik része Gerő Lászlóval is foglalkozott. 1980-ban még megvoltak az akták. A Gerő László ügynöki munkájáról szóló akta 1961-ig igazolta tevékenységét. 1961 után nem áll rendelkezésünkre több adat."

Variációk egy játszma és a 120 millió dolláros átverés

Amikor Ábrányi Aurél feleségét, **Ingeborg Ábrányit 1991. június 5-én** felkerestem Bécs 1010 Ganzagagasse 5. szám alatti lakásában, - Dézsy Zoltán kollégám társaságában - elmondta, hogy szerinte férjét Oroszországba vitték, s ott is halt meg. (MTV "Új Reflektor Magazin", 1991. június 13. és július 11.)

Egy Gyorskocsi utcai ör biztosan hallotta, hogy Csehszlovákiában elütötte egy szemetesautó. Vajon mit jelenthetett az a bizonyos "játszma" a következményeket tekintve?

1., Ábrányit **kicsérélték** valakiért.

- 2., **Kettős ügynök** lett, egy színlelt és egy valódi megbízással.
- 3., Ellátták új személyi okmányokkal és pénzzel, s hagyták távozni a semleges **Svájcba**, ahonnan esetleg tovább repült az **USA-ba**.
4. Látszólag elengedték a nyugati határon túlra, valójában ott rögtön újból elrabolták és **átadták** a csehszlovák vagy a szovjet állambiztonsági szerveknek.

Ábrányiné, Ilkei Csaba és Dézsy Zoltán 1991 nyarán Bécsben

Gazdag titkosszolgálati tapasztalatok birtokában, s jó fantáziával a variációk és a kombinációk száma tovább bővíthető. Magas rangú volt állambiztonsági főtisztek szerint most jött el annak az ideje, hogy az elkövetkező néhány évben megszólaljanak azok, akik eddig hallgattak, de tudják a még megfejtetlen rejtély titkát. A legtöbbet tudó tanú: **Rajnai (Reich) Sándor** 1992-ben Izraelbe távozott, majd onnan az USA-ba, ahol újsághírek szerint 1994-ben halt meg. Az államvédelmi operatív munka, a játszmás nemzetközi műveletek egyik legképzettebb kádere volt, kétszer tanult a Szovjetunióban: 1952-ben a Dzserszinszkij Állambiztonsági Főiskolán, majd 1954-55 között a Lenin Egyetemen, s kétszer volt nagykövet Moszkvában: 1964-66 és 1982-89 között. Azon ritka

megbecsülésben volt része - avatott és értő belső informátorok szerint -, hogy a világ első három titkosszolgálatára (CIA, KGB, Moszad) ismertette el munkáját. S ha ő valamilyen nemzetközi akciót indított Budapestről, annak végrehajtására a világ minden részén garanciák voltak. Soha, sehol nem hallgatták ki az Ábrányi-ügyben **Harangozó Szilveszter** rendőr altábornagyot, aki 1989. április 30-án vonult nyugállományba 40 évi szolgálat után. Érdekes, hogy Ábrányi USA-ban élő **fia**, aki egyébként a szállodáiparban találta meg helyét, soha nem kutatta apja sorsát, mintegy kimondatlanul is erősítve azt a feltételezést, hogy Ábrányi az USA-ba távozhatott, s ott feltűnés nélkül, gondtalanul élt.

Gerő romló egészségi állapotára tekintettel lassan haladt Bécsben a bírósági eljárás, ítéletre pedig nem került sor, mert Gerő **1998**-ban elhunyt. De nem búcsúzhatunk el tőle úgy, hogy ne említenénk azt az elhíresült üzletét, mellyel **120 millió dollárt** vett ki a magyar állam zsebéből egy törvénytelen hitel folyósításának kieroszakolásával személyes kapcsolatai útján. A nagy átverés ügyében 1994-ben így interpellálták a parlamentben a legfőbb ügyészt: hova tűnt a magyar állam 120 millió dollárja (akkori áron 10 milliárd 800 millió forint, a kamatokkal együtt 24 milliárd forint), amelyet 1986 márciusa és 1987 júniusa között a **Magyar Külkereskedelmi Bank** adott hét gyors hitel formájában azon négy cégnek, melyek két üzlet-

ember: Gerő László izraeli lakos, valamint Oscar Schmidt osztrák vállalkozó érdekeltségi körébe tartoztak? Ekkora összeget csak a Magyar Nemzeti Bank előzetes engedélyével lehetett volna kölcsönözni kellő pénzügyi fedezet biztosítása mellett. Ilyen engedély nem került elő. Fentről a

Gerő: „Még időben meg is kaptuk a pénzt!”

Magyar Külkereskedelmi Bankra osztották a feladatot, amelynek nem volt ennyi pénze, külföldi hitelezőtől kellett kérnie, ám arra nem kapott garanciát, hogy a szokatlan kölcsön felvevői vissza is fizetik ezt a nagy összeget, hitelkockázati számításokra nem volt idő. Mi történt lényegében? Ahogy az lenni szokott, Gerőnek volt egy ötlete, - ez esetben egy **kaliforniai olajfinomító**, a Powerine Oil részvényeinek megvásárlása - s annak realizálására mozgósította politikai, kormányzati kapcsolatait.

Gerő erről 1989 decemberében így beszélt Bécsben:

*"...a jó üzlet bukni látszott a Magyar Külkereskedelmi Bank késlekedése miatt. A veszteség megakadályozása érdekében fordultam **Németh Miklóshoz**, aki annak idején az MSZMP KB titkára volt. Feltártam előtte az előzményeket, az egész ügyletet, ám miután először látott életében, nem hitt nekem, legalábbis kételkedett, ezért megkérdezte, hogy ki tudja igazolni az igazmondásomat.*

Németh Miklós, az MSZMP KB titkára

*Válaszoltam: **Fekete János**. Jelenlétemben felhívta Fekete Jánost, aki szó szerint igazolta az általam elmondottakat, s ez meggyőzte Némethet igazamról. Intézkedett, hogy a távol lévő pénzügyminiszter, Medgyessy Péter helyett másnap hajnalban, reggel hétkor fogadjon engem **Mada-***

Fekete János, a MNB alelnöke igazolta Gerőt

rasi Attila államtitkár. Madarasi berendelte magához Patkó András miniszter-helyettest, aki az egész ügyet folyamatában nagyon jól ismerte, hisz naponta referáltam neki és megkérte, hogy ezt a hitelügyletet rendezze. Még időben meg is kaptuk a pénzt..." (Segített Németh Károly is, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a párt főtitkár-helyettese, korábban KB-titkár, később az Elnöki Tanács elnöke.)

Gerő csak úgy kaphatta meg a pénzt, ha örökösül a magyar államot jelöli meg. Megírta a végrendeletét, folyósították a hitelt. A pénz egynegyedéért Gerő Lichtensteinben bejegyzett cége, a GELACO AG. meg is vette a Santa Fében lévő olajfinomítót. A további dollármilliók sorsa ismeretlen maradt, a hitelt nem törlesztették üzlettársával, s jobbnak látta Izraelbe költözni. Az MKB pert indított Los Angelesben, ami végül peren kívüli egyezséggel végződött: a 120 millió dollár egynegyedéért futni hagyták Gerőt, aki 1995-ben a börtönben **új végrendeletet** írt: az állam helyett élettársára, Nagy Ferencnére hagyta vagyonát, leánya örökségét a köteles részre korlátozta. A hitel később ugyanúgy belekerült a bankkonszolidációba, mint a többi bank kétes kintlévősége. A hatalmas hagyaték személyes rendezése vagy tán más miatt is Gerő arra a váratlan elhatározásra jutott, hogy hazajön Magyarországra. Egy nappal a tervezett út előtt váratlanul meghalt. Sietősen elhamvasztották. Hogy hová lett 200 millió dollárra becsült vagyona, csaknem száz bankkártyája? Még nem tudjuk. 1989-ben Bécsben büszkén említette, hogy változatlanul az MSZMP (Munkáspárt) tagja, rendszeresen fizeti a tagdíjat, s olvassa a Szabadságot. Mert mindig az elvek pártján állt, s kommunista maradt.

És mit válaszolt Györgyi Kálmán legfőbb ügyész 1994-ben Homoki János kiszagda képviselő interpellációjára a magyar országgyűlésben?

"1993-ban született meg a XVII. törvény, amely 1993. május 15-én lépett hatályba. Ez módosította a Btk.-t és a szabálysértési törvényt a devizajogsértések következmé-

nyei tekintetében. Míg korábban a külföldieknek engedély nélkül nyújtott hitel az értékhatártól függően bűncselekménynek minősülhetett, az új szabályozás szerint az engedély nélküli hitelezés értékre tekintet nélkül szabálysértésnek minősül, így szól a módosított szabálysértési törvény 116.§(1) bekezdés b. pontja. Ha az elkövetés és az elbírálás között új törvény lép hatályba, s az új törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, akkor az új törvényt kell alkalmazni a hatálybalépés előtt elkövetett cselekményre..." Tehát csak szabálysértés volt a 120 millió dollár kivétele az adófizető magyar polgárok befizetéseiből, de az is végrehajthatatlan maradt.

Operatív munkájának értékelésénél figyelembe kell venni, hogy hibáján kívül dekonspirálódott. Ez gátolja az eredményes feladatok munkáját. Gazdasági munkája jelentősen leterheli, ami szintén kihat operatív feladatainak végzésére. A gátló körülmények ellenére állambiztonsági munkájában voltak eredmények: főbb lényeges jelzést felszínre hozott; ügynököknek operatív lehetőségeket biztosított; részt vett állambiztonsági feladatok céljait is szolgáló objektumok létrehozásában és a társasrvek részére egyes operatív feladatok végrehajtásához hatékony segítséget nyújtott.

Az operatív munkában elvárja a rendszeres megbeszéléseket, konzultációkat. Ez az igénye indokolt, és szükséges, mert a munkáról jelentemű tévedései is vannak.

Gerő László r.szós. elvetsrat pártunkhoz, társadalmi rendszerünk-höz hit, hator, szakmóndo embernek tartjuk. Szükséges, hogy a még meglévő hiányosságait, a bizalmatlanságot, az esetenként még megutatózó sértő hanghordozást mielőbb kiküszöbölje. Napi tevékenysége során állandóan tartsa szem előtt a helyi minisztériumhoz való tartozását, SZT. státuszát, s ennek figyelembe vételével legyen kezdeményező az operatív munkában, elsősorban az általa vezetett objektum lehetőségei, csak addigánél job, celszerűbb kihasználásában. Indokolt továbbá, hogy az operatív feladatok végrehajtásában öntevékenyebben vegyen részt, tegyen javaslatot kombinációkra. Mindezekhez szükségesnek tartjuk - egészségi állapotát is figyelembe véve - hogy legkezebben a gazdasági munkában a leterheltséget csökkentsék.

Budapest, 1970. december 23.

Fodor Artúr r.szgy.
alosztályvezető h.

Nemcsak az igazságszolgáltatás, hanem az állambiztonság is könyörületes volt vele, ápolta és eltakarta, fizette és kitüntette. Keveseknek adatott meg, hogy noha szt-tisztként dekonspirálódtak, mégis tovább szolgálhattak a szigorúan titkos állományban. Márpedig Gerővel ez történt. BM. minősítéséből tudjuk, mely 1970. december 23-án készült. Emlékeztetőül: Gerő 1967. szeptember 15-én foglalta el konspirációs munkahelyét az INTERAG Rt. igazgatói székében "10" r. százados fedőnéven. Elég hamar ismertté vált küldetése. A minősítés erről:

*"Operatív munkájának értékelésénél figyelembe kell venni, hogy önhibáján kívül **dekonspirálódott**. Ez gátolja az eredményes felderítő munkáját. Gazdasági munkája jelentősen leterheli, ami szintén kihat operatív feladatainak végzésére. A gátló körülmények ellenére állambiztonsági munkájában voltak eredmények: több lényeges jelzést felszínre hozott; ügynököknek operatív lehetőséget biztosított; részt vett állambiztonsági feladatok céljai is szolgáló objektumok létrehozásában és a társszervek részére egyes operatív feladatok végrehajtásához hatékony segítséget nyújtott."* BM. Minősítési lap, "Szigorúan titkos". (ÁBTL. 2.8.2.2. 141.)

A levéltár dossziéit kinyitottam, de az ügyet nem zárhatom le, mert a történetnek nincs vége: nem tudjuk a teljes igazságot.

Mert a mai napig nem tudjuk, hogy 13 évi börtönbüntetésének letöltése után hová hurcolta el Ábrányit 1974. október 15-én **Rajnai (Reich) Sándor** r. vezérőrnagy a hírszerzés (III/I) csoportfőnöke két ismeretlen személy társaságában az Állambiztonsági Vizsgálati Osztály Gyorskocsi utcai objektumából, ahova 1961 október 13-án hajnalban hozta Bécsből egy gépkocsi csomagtartójában szőnyegbe csavarva az a különleges állambiztonsági kommandó, melynek tagja volt **Gerő László** a D-144-es szigorúan titkos állományú rendőr százados, a szovjet katonai elhárítás egykori hadnagya, a Shell-Interag Rt. volt vezérigazgatója is. Míg nem tudjuk hitelesen azt sem, kik és hányan voltak tagjai a különleges feladatot végrehajtott kommandónak.

Ábrányi Aurél lezáratlan dossziéja: legfelső pártszinten döntöttek sorsáról - kerestük celláját a Gyorskocsi utcában

Rajnai (Reich) Sándor hírszerző csoportfőnök (1967-1976)

Az MSZMP PB által engedélyezett akcióra azért került sor, mert Ábrányi Aurél budapesti újságíró, kereskedő azután, hogy 1948-ban egy sikertelen tiltott határátlépési kísérletét követően a HM katonapolitikai osztálya 1949 áprilisában **"Relly"** fedőnéven beszervezte és májusban hírszerzőként Ausztriába telepítette, 1950-től szembefordult megbízóival, a francia és az amerikai hír-

szerepét a Szabad Európa Rádió bécsi tudósítója lett és kémcsoportot szervezett Budapesten Atkár Arisztid és a budapesti olasz sajtóattasé Adalberto Struzziero vezetésével. Ennek a kémrezidentúrának volt tagja **Darvas Iván** színművész is. A csoportot 1955-ben felszámolták, tagjait 1956 nyarán elítélték.

Ábrányi Aurélt erőszakos hazahozatala után 1963 november 30-án a Legfelsőbb Bíróság katonai tanácsa államtitok tekintetében rendszeresen és kémszervezet tagjaként elkövetett kémkedés, valamint béke elleni bűntett miatt jogerősen 13 évi szabadságvesztésre ítélte, büntetését a Gyorskocsi utcai objektumban különleges körülmények között töltötte le.

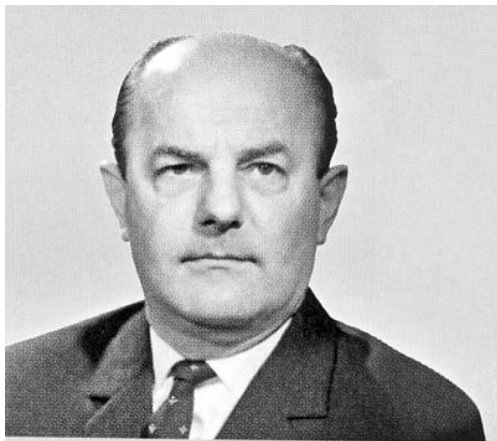
Tanulmányom megjelenése után többen is megkerestek segítségüket ajánlva, köztük olyan is, aki neve elhallgatását kérte. Köszönöm **Dr. Révész Béla** egyetemi docensnek (Szegedi Tudományegyetem), a titkosszolgálatok egyik legjobb ismerőjének és tekintélyes kutatójának, hogy rendelkezésemre bocsátotta az **MSZMP KB Koordinációs Bizottsága** 1971. június 21-i ülése jegyzőkönyvének azon részét, mely megerősíti: legfelső pártszinten döntöttek az

Benkei András belügyminiszter (1963-1980)

illetékes vezetők Ábrányi sorsáról. Ezen az ülésen arról, hogy megadják-e neki az "egynegyedes kedvezményes szabadlábra helyezés"-t? Akik jelen voltak - Biszku Béla, Borbándi János, Benkei András, Korom Mihály, Szakács Ödön, Szénási Géza - úgy döntöttek, hogy nem: "Állásfoglalás: magatartását figyelembe vé-

ve, valamint politikai megfontolásból a fenti kedvezmény nem alkalmazható."

Szénási (Zamenák) Géza legfőbb ügyész (1956-1975)

Feltehetően lehetett némi vita, mert a sorok közötti ceruzás bejegyzés egy árnyaltabb megfogalmazású mondatot vezet be, ám annak vége olvashatatlan. ("Az ügy jellegét és a törvényes rendelkezéseket figyelembe véve a kedvezmény az elítéltnak megadható, de nem...")

3./ Szénási elvtárs szóbeli előterjesztése alapján Ábrányi Aurél esetében - akit 1963-ban hűtlenség és béke elleni bűntett miatt 13 évi fegyházra ítéltek, a közel jövőben időszertűvé válik az egynegyedes kedvezményes szabadlára helyezés.

Az ügy jellegét, a törvényes rendelkezéseket figyelembe véve a kedvezmény az elítéltnak megadható, de nem...

Állásfoglalás: magatartását figyelembe véve, valamint politikai megfontolásból a fenti kedvezmény nem alkalmazható.

4./ Benkei elvtárs szóbeli előterjesztése alapján a bírósági el-

Az MSZMP KB Koordinációs Bizottságának jegyzőkönyvéből, 1971. június 21.

Dr. Kocsis Kálmán tábornok, aki az Információs Hivatal - a polgári hírszerzés - főigazgatója volt 1990-96 között, s a Magyar Rádiótól került 1973-ban a III/I csoportfőnökségre értékelő-elemző tisztnak egy baráti magánlevélben - egyebek között - megírta, hogy a csoportfőnökség szakmai legendáriumában természetesen előfordult Ábrányi neve, elsősorban hazarablásának "hőstette". Ám az emigrációval kapcsolatos témák ahhoz a **III/I-7 osztályhoz** tartoztak, melynek belső neve "**az aktív intézkedések osztá-**

lya" volt, három alosztállyal, feladata: hírszerzés és bomlasztás az emigráns szervezetekben, harc a fellazítási objektumok ellen. Ez egy rendkívül zárt, a csoportfőnökségen belül is védett osztály volt, közvetlen csoportfőnöki alárendeltségben. Ezért a csoportfőnök - **Rajnai Sándor** (1967-1976), **Bogye János** (1976-1989) - olyan információkkal rendelkezett, amelyekről még a helyettesei sem tudtak.

A tanulmányomban említett **Lapusnyik Béla** Bécsbe szökött állambiztonsági figyelő tiszt rangját pontosította Kocsis Kálmán: nem főtiszt volt - ahogy az osztrák lapok írták -, hanem alhadnagy. Halála körülményeiről pedig ez olvasható levelében: "

Lapusnyik halála tényleg viharos gyorsasággal következett be a bécsi börtönben, de az őt megmérgező börtönorvos - úgy tudni - nem az oroszok, hanem a csehek ügynöke volt. Meghalnia azért 'kellett', mert figyelőként részt vett számos olyan akció biztosításában, amelyek keretében a kémelhárítók külföldi nagykövetségekbe hatoltak be illegálisan."

Kocsis Kálmán észrevételére Rajnai (Reich) Sándor hírszerző csoportfőnök **diplomáciai** pályájáról még konkrétan: 1962 augusztusában kinevezték a moszkvai magyar nagykövetség I. tanácsosává, majd 1963 júniusában előléptették a követség első beosztottjának. Egy év múlva, 1964. július 13-án az MSZMP Politikai Bizottságának május 13-i határozata alapján az Elnöki Tanács kinevezte rendkívüli követté és meghatalmazott miniszterré. 1978-1982 között nagykövet Bukarestben, majd 1982-1989 között Moszkvában. (1992-ben Izraelbe távozott, onnan az USA-ba, ahol újsághírek szerint 1994-ben halt meg.)

Következményeit tekintve még nem tudtuk megfejteni a „**Szerkesztő**” fedőnevű játszma tartalmát. Az akciót 1974 októberében a **III/II-3** kezdeményezte. Jelenthetett többféle megoldást:

- 1., Ábrányit **kicszerélték** valakiért.
- 2., **Kettős ügynök** lett, egy színlelt és egy valódi megbízással.
- 3., Ellátták új személyi okmányokkal és pénzzel, s hagyták

távozni a semleges Svájcba, ahonnan esetleg tovább repült az **USA-ba**, fiához.

4., Látszólag elengedték a nyugati határon túlra, valójában ott rögtön újból elrabolták és **átadták** a csehszlovák vagy a szovjet állambiztonsági szerveknek.

Vajon megvannak-e még azok a **cellák**, ahol 13 évet töltött Ábrányi Aurél luxus körülmények között? Tanulmányom megjelenése után elmentem megnézni, emlékét megidézni a mai **Gyorskocsi utcai** intézményben, mely megviselt állapotában ad helyet a büntetés végrehajtásnak, a rendőrségi vizsgálóknak és az igazságügyi szakértői irodák némelyikének.

A fogda Gyorskocsi utcai oldala

A büntetés végrehajtás mai nemzedéke, - sem ifjabbak, sem idősebbek - nem emlékszik Ábrányira, a nevét sem hallotta, s egyáltalán elképzelhetetlen számukra napjaink túlsúfolt börtönviszonyai között, hogy valakinek 1961 és 1974 között az egyik szinten lakosztálya legyen nappalival és hálóval, külön vécével és zuhanyozóval, a másik szinten pedig dolgozószobája; mosolyog-

nak azon, hogy Ábrányi Szokol rádiót kapott, reggelente fülhallgatóval sétálgatott, külön fodrász borotválta és nyírta, egy tiszt csak neki vásárolt hol új öltönyt, hol narancsot.

Ma is félelmetesen zárt világ

Ilyen megkülönböztetett bánásmódot emberemlékezet óta itt senki sem érdemelt ki. Arra sincs példa a zord, helyenként omladozó, kilátástalanságot sugárzó, megfáradt levegőjű épületben, hogy írói, szellemi tevékenység támogatásaként valakit reggelente felkísérjenek a 310-esbe, ott órákon át gépeljen, miközben mindig ugyanazon ór áll az ajtaja előtt, aki délben visszaviszi különös foglyát ebédelni a nappali cellájába, s pihenő idő után újra felkíséri írói tevékenysége folytatására.

S hogy mi volt az a fontos, amiről a több titkosszolgálatnak is dolgozott, sikeres nemzetközi hírszerzőnek a legrészletesebben kellett emlékeznie? A francia és amerikai hírszerzés módszerei és eszköztára, kapcsolatai és kiépített hálózata, az Atkary-Struzziero kémrezidentura megszervezése és működése, nem különben az osztrák és nyugatnémet hírszerző és elhárító szolgálatok együtt-

működése az előzőekkel.

A beépített, szűk belső udvar

Innen alig látni a kék eget

Kifelé nézve a rács mögül

Az „Író-10-es” volt folyosója

(Amint írtam tanulmányomban: Ábrányi kihallgatói és azok felettesei a legfelső szintig arra is gyanakodtak, hogy a budapesti kémcsoport által megszerzett fontos népgazdasági és katonai információk a politikai és gazdasági élet két magas pozícióban lévő tagjától származnak, s erről csak úgy győződhetnek meg bizonyossággal, ha hazahozzák Ábrányit és elegánsan vagy drasztikusan kiszedik belőle a nevetek.

A Gyorskocsi utcai évszázados objektum régi, „történelmi” szárnyában hiába keresem az ötven évvel ezelőtti Irónak nevezett szigorúan zárt emeletet, s azt a cellát, mely az Író-10-es számot viselte.

Én a **II. emelet** egyik tágas celláját láttam olyannak, amely annak idején több helyiségből állhatott, s netán Ábrányi lakta.

Ma gyűjtőzárka az egykori lakosztály

Innen felkísérnek - mint Ábrányit - nem liften, hanem gyalog a **III. emeletre**, a ma is létező, de éppen használaton kívül lévő **310-es** cellába.

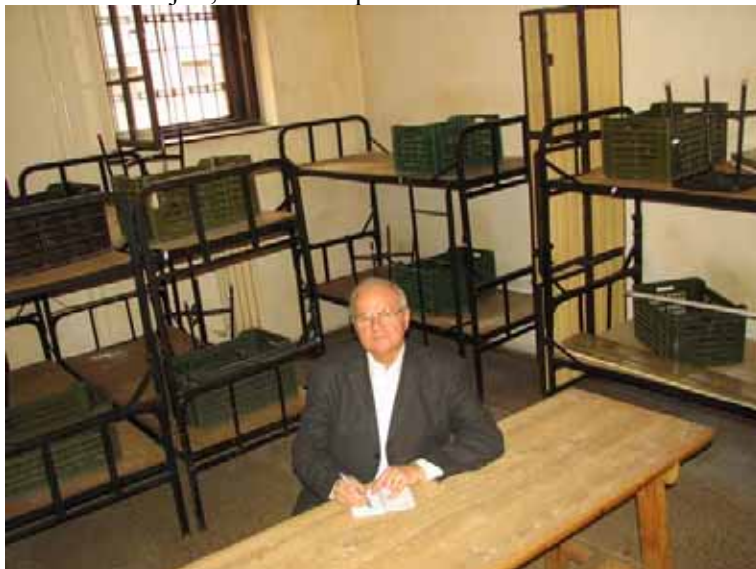

Egybenyitották Ábrányi külön celláit

A 310-es „dolgozószoba” ma egyszerű zárka

Leülhetek tán épp oda, ahol az Író is ült naponta, gondolkodhatom az elmúlt félévszázadról, mint annak idején ő 11 évi hírszerző tevékenységének napi részletekre és órányi mikrorészecskékre bontott történéseiről, semmit sem kihagyva, mert az ördög a részletekben rejlik, akárcsak a politika és a történelem.

„Íróasztala” mellett most írásunk szerzője: Ilkei Csaba ül

Rutinszerű mozdulatokkal, biztonságos útvonalon kísérnek lefelé, a fordulóiban reménytelen kiugrani az ablakon, rács és szögesdrót fonat mindenütt, óriás pince kulcsok nyikorognak vén zárakban, beírnak naplókba, el kell számolni velem is. Friss levegőt szívva lépek ki a Gyorskocsi utcába, nehéz ajtó záródik gyorsan mögöttem, fut az automata szerkezet, akárcsak én a szabadság nélküli élet nyomasztó hangulata elől.

Dr. Ilkei Csaba
tudományos kutató